

NACIONALINIS
M. K. ČIURLONIO
DAILĖS MUZIEJUS

1921 – 2010

1921–1930

1921

1921 gruodžio 14 d. paskelbtas „M. K. Čiurlionies vardo galerijos įstatymas“.

1922

Vasario 27 d. remiantis šiuo įstatymu, Švietimo ministerija iš Sofijos Čiurlionienės nupirko visus jos nuosavybėje buvusius M. K. Čiurlionio kūrinius (viso 193 vnt.: 148 tapybos ir 35 grafikos kūrinius už 65 000 vokiečių aukso markių).

Rugpjūčio 24 d. įvyko pirmasis M. K. Čiurlionio galerijos komisijos posėdis.

Rugsėjo 14 d. antrajame galerijos komisijos posėdyje dailininkas Ignas Šlapelis buvo išrinktas pirmuoju M. K. Čiurlionio galerijos direktoriumi.

1923

Gegužės 14 d. iš M. K. Čiurlionio galerijos direktoriaus pareigų atsistatydino Ignas Šlapelis.

Naujuoju direktoriumi išrinktas dailininkas Kajetonas Sklėrius.

1924

Kovo 15 d. Švietimo ministras naujuoju M. K. Čiurlionio galerijos direktoriumi paskyrė Paulių Galaunę (direktoriaus pareigose iki 1949 03 29).

Birželio 28 d. Švietimo ministras kunigas Mykolas Krupavičius patvirtino V. Dubeneckio parengtą „Meno mokyklos fligelio – laikinosios Čiurlionies Galerijos projektą“.

Liepos 25 d. pradėti laikinosios M. K. Čiurlionio galerijos statybos darbai.

Rygos miesto muziejaus dirbtuvėse restauruota 16 M. K. Čiurlionio kūrinių.

1925

Kovo 14 d. galerijos sekretoriumi pradėjo dirbti kompozitorius Viktoras Kuprevičius.

Galerijoje tuo metu iš viso dirbo 4 žmonės: direktorius, sekretorius, šveicorius-kurjeris ir krosnininkas.

„Lietuvių meno kūrėjų draugija“ 1925 metų pavasarį buvo pakviesta dalyvauti II-oje tarptautinėje dekoratyvinio meno parodoje, vykusioje Italijoje, Moncoje. Nutarta Lietuvą atstovauti senuoju liaudies menu. M. K. Čiurlionio galerijos vardu parodą organizuoti buvo patikėta dailininkui Adomui Varnui. Iš Čiurlionio galerijos rinkinių buvo atrinkta geriausių eksponatų: geležinių kryžių viršūnių, medžio drožinių, liaudies skulptūrėlių, audinių (juostų, prijuosčių) ir paties Varno stogastulpių, koplytstulpių, Vinco Svirskio kryžių išdidintų fotografijų. Parodoje Lietuvos dalis sutikta su dideliu susidomėjimu.

Rugsėjo 24–29 d. laikinojoje M. K. Čiurlionio galerijoje surengta jubiliejinė M. K. Čiurlionio kūrinių paroda, skirta menininko 50-osioms gimimo metinėms. Apsilankė 1044 žiūrovai.

Gruodžio 13 d. visuomenei duris atvėrė M. K. Čiurlionio galerijos nuolatinė ekspozicija.

Galerijos turtą sudarė 4 258 eksponatai.

II Tarptautinė dekoratyvinio meno paroda Moncoje (Italija). 1925
Laikinoji M. K. Čiurlionio galerija atidarymo dieną. 1925

Ekspozicija, paversta liaudies meno sandėliu laikinojoje M. K. Čiurlionio galerijoje. Po 1926

1926

Rugpjūčio 26 d. galerijoje atidaryta „Lietuvių kryžių fotografinių nuotraukų paroda“. Prie parodos išleista knyga „Lietuvių kryžiai“ (Čiurlionio galerijos leidinys Nr. 1).

Spalio 7 d. galutinai užbaigta laikinosios M. K. Čiurlionio galerijos statyba.

Spalio 21 d. atidaryta Senosios tapybos ir kultūros-buities skyriaus ekspozicija.

Išleistas „Senosios tapybos katalogas“ (M. K. Čiurlionio galerijos leidinys Nr.2).

Surengta Latvijos tapybos ant porceliano paroda. Įsigyta Romano Sutos lėkštė „Vestuvės“.

1927

Balandžio 19 d. atidaryta grafikos ir lietuvių liaudies raižinių ekspozicija.

Birželio 6–9 d. galerija dalyvavo tarptautinėje kilimų parodoje Musée des Arts Décoratifs, Pavillon de Marsan, Palais du Louvre Paryžiuje kur eksponavo liaudies textile.

Gruodžio 10 d. atidaryta liaudies meno skyriaus ekspozicija.

Iš Kazio Griniaus nupirkta 355 vnt. vertingų lietuviškų prijuosčių ir kitų tautinių drabužių dalių rinkinys (už 15 000 Lt).

Iš dailininko Adomo Varno nupirkta 400 kryžių fotografijų.

M. K. Čiurlionio galerija išleido P. Galaunės parengtą instrukciją „Padėkite rinkti tautodailę“ (M. K. Čiurlionio galerijos leidinys Nr. 4).

Išleistas P. Galaunės sudarytas M. K. Čiurlionio kūrinių katalogas (M. K. Čiurlionio galerijos leidinys Nr.5).

Lietuvių liaudies raižinių parodoje M.K. Čiurlionio galerijoje. 1927. Sėdi iš kairės: V. Kuprevičius, P. Galaunė, A. Rūkštelė M. K. Čiurlionio kūrinių ekspozicija laikinojoje M. K. Čiurlionio galerijoje. Apie 1927

Išleistas „Lietuvių liaudies raizinių katalogas“
(M. K. Čiurlionio galerijos leidinys Nr.3).

Išleista „Dvylika M. K. Čiurlionio paveikslų. Zodiako
ženklai“ (M. K. Čiurlionio galerijos leidinys Nr.6).

Galerija suorganizavo pirmą tautodailės rinkimo
ekspediciją. Trijų asmenų grupei vadovavo dailininkas
Vytautas Bičiūnas.

Gruodžio mėn. galerija nupirko didžiausią Lietuvoje
auksinių monetų ir brangiųjų metalų dirbinių lobį, rastą
Nasvytalių kaime (228 vnt.).

Lietuvos paviljone Higienos parodoje Drezdene. 1930.
Stovi pirmas iš kairės P. Galaunė, sėdi ir stovi Lietuvos atstovybės
darbuotojai, 4-as iš kairės dr. Mikulskis, sėdi M. Avietėnaitė, stovi
pirmas iš dešinės „Lietuvos žinių“ bendradarbis

Ekspozicija, paversta liaudies meno sandėliu laikinojoje M. K. Čiurlionio galerijoje. Po 1926

1928

Kovo 25–birželio 26 d. M. K. Čiurlionio galerijoje surengta „Nepriklausomos Lietuvos pašto ženklų,
išleistų Lietuvos nepriklausomo gyvavimo pirmo dešimtmečio laikotarpy, paroda“.
Apsilankė 1 836 žiūrovai.

Spalio 14–lapkričio 10 d. galerijoje vyko „Lietuvos ex-librisų paroda“. Apsilankė 367 žiūrovai.

Lapkričio 11–24 d. galerijoje surengta „Rusų ex-librisų paroda“. Apsilankė 94 žiūrovai.

Lapkričio 25–1929 m. balandžio 21 d. galerijoje surengta Jano Damelio Sibiro piešinių paroda.
Apsilankė 247 žiūrovai.

1929

Balandžio 21–birželio 13 d. surengta „XVIII–XIX amž. Lietuvoje darytų raižybinių šventųjų paveikslėlių paroda“. Apsilankė 91 žiūrovas.

Birželio 14–liepos 15 d. vyko Kazio Šimonio grafikos darbų paroda. Apsilankė 40 žiūrovų.

1930

Vasario 28 d. paskelbtas Vytauto Didžiojo komiteto sprendimas Kaune pastatyti muziejų kaip atminimo paminklą Vytautui Didžiajam.

Dailininko A. Varno lietuviškų kryžių padidintų nuotraukų ekspozicija atidaryta 1926 07 26 laikinojoje M. K. Čiurlionio galerijoje

Kovo 16–31 d. kartu su Lietuvių – prancūzų draugija bei Prancūzų meninės plėtros ir mainų asociacija (L'Association Française d'expansion et d'échanges artistiques) M. K. Čiurlionio galerija Lietuvių – prancūzų draugijos salėje organizavo Prancūzų grafikos ir knygos meno parodą. Po parodos įsigyta: Eugène'o Carrière'o, Paulio Cezanne'o litografijos, Théophile-Alexandre'o Steinleno ofortas.

Suorganizuota antra liaudies meno eksponatų rinkimo ekspedicija. Grupei vadovavo dailininkas Antanas Tamošaitis.

Lapkričio 23 d. įvyko Vytauto Didžiojo muziejaus kertinio akmens dėjimo iškilnių ceremonija.

Išleistas fundamentalus P. Galaunės veikalas „Lietuvių liaudies menas. Jo meninių formų plėtojimosi pagrindai“.

1931–1940

1931

Sausio–gruodžio mėn. lietuvių liaudies meno paroda iš M. K. Čiurlionio galerijos rinkinių apkeliauja tris Skandinavijos valstybes – Daniją, Švediją ir Norvegiją. Parodos surengtos Nordiska Museet Stokholme, Kunstindustrimuseet Osle, Kunstindustrimuseum Kopenhagoje. Kiekvienoje vietoje išleisti katalogai.

Išleista M. K. Čiurlionio galerijos penkerių metų darbų apyskaita (M. K. Čiurlionio galerijos leidinys Nr. 7).

1932

Spalio 30–gruodžio 4 d. surengta I-oji „Ars“ grupės meno paroda. Joje dalyvavo devyni dailininkai–A. Galdikas, A. Gudaitis, V. K. Jonynas, T. Kulakauskas, J. Mikėnas, A. Samuolis, J. Steponavičius, V. Vizgirda ir M. Dobužinskis.

Švedijos karalius Gustavas V direktorių P. Galaunę apdovanojo II laipsnio Vazos ordinu už nuopelnus rengiant lietuvių liaudies meno parodas Skandinavijoje.

1933

Šiauliuose surengtame I-ajame Lietuvos muziejinių suvažiavime pranešimus skaitė M. K. Čiurlionio galerijos direktorius P. Galaunė, kauniečiai E. Volteris, I. Končius, V. Ruzgas, K. Mekas. P. Bugailiškiui pasiūlius, buvo nuspręsta leisti muziejinkystės leidinį „Gimtas kraštas“, kuriame buvo aptariami bendri muziejinio darbo, mokslinės veiklos klausimai, publikuojami respublikos krašto-tyrininkų tyrinėjimai.

Rusų knygos meno paroda M. K. Čiurlionio galerijoje. 1935

Lietuvių liaudies meno paroda Kunstindustrimuseet Osle (Norvegija). 1931

Prie laikinosios M.K. Čiurlionio galerijos. 1932. Iš kairės: Steponėnas (galerijos pečkury), D. Galaunė, D. Galaunytė, A. Galaunienė, P. Galaunė, A. Valeška, V. Kuprevičius

Vytauto Didžiojo muziejaus statybos. Apie 1934

Atidarius Lietuvių liaudies meno parodą Stokholme Nordiska Museet. 1931.

Iš kairės stovi: P. Galaunė, Švedijos princas Gustavas VI Adolfas, Švedijos karalienė Viktorija, Švedijos karalius Gustavas V, Lietuvos pasiuntinys Stokholme J. Savickis

Iš I-osios „Ars“ grupės parodos įsigyta: A. Samuolio „Portretas“, T. Kulakausko „Madona“, A. Gudaičio „Portretas“, V. Vizgirdos „Portretas“, J. Mikėno „Viktoro Vizgirdos portretas“.

1934

Balandžio 7–28 d. Vytauto Didžiojo muziejaus rūmuose Karo muziejaus didžiojoje salėje vyko Švedų liaudies meno paroda. Rengėjai: Stokholmo Šiaurės muziejus, Lietuvos vyriausybė, Švedų – lietuvių draugija.

Lapkričio 24–gruodžio 9 d. Vytauto Didžiojo muziejuje vyko „Švedų pritaikomojo meno paroda Kaune“.

1935

Sausio 6–31 d. M. K. Čiurlionio galerija ir Kauno miesto muziejus dalyvavo Šiuolaikinės Europos grafikos parodoje Vychodoslovenske Muzeum Košice (Slovakija).

Rugpjūčio 12–rugsėjo 12 d. Vytauto Didžiojo muziejuje vyko Lietuvių meno apžvalginė paroda, surengta I Pasaulio lietuvių kongreso proga.

Rugsėjo 22–30 d. muziejuje vyko Mažosios Lietuvos paroda.

Gruodžio 15–1936 m. vasario 3 d. muziejuje suorganizuota I-oji Rudens dailės paroda. Rengėjai: Lietuvos dailininkų sąjunga.

Gruodžio 13–1936 m. sausio 13 d. muziejuje vyko Socialistinių tarybų respublikų sąjungos knygų, žurnalų ir plakatų paroda.

M. K. Čiurlionio galerija dalyvavo Baltijos šalių liaudies meno parodoje Musée d'Ethnographie du Trocadéro Paryžiuje.

1936

Vytauto Didžiojo muziejuje surengta dailininko A. Žmuidziničiaus darbų apžvalginė paroda.

Sausio 19–vasario 23 d. Vytauto Didžiojo muziejuje vyko pomirtinė Kajetono Sklėriaus-Šklėrio kūrybinių kūrinių paroda.

Vasario 8–kovo 8 d. Vytauto Didžiojo muziejuje vyko „Šių laikų belgų meno paroda“. Rengėjai: Belgų – Lietuvių susitarinimas. Šios parodos proga muziejui padovanota 30 kūrinių, kelis muziejus įsigijo pats. Jų pagrindu buvo rengiamasi muziejuje organizuoti Belgų meno skyrių.

Vasario 27–kovo 4 d. Vytauto Didžiojo muziejuje vyko Lietuvos matininkų ir kultūrtechnikų fotoparoda, kurioje buvo eksponuojamos kryžių, koplystulpių, kolytėlių nuotraukos. Jos turėjo skatinti visuomenę saugoti, inventorizuoti liaudies meną. Rengėjai: Lietuvos matininkų ir kultūrtechnikų sąjungos fotokuopelė.

Kovo 22–gegužės 22 d. M. K. Čiurlionio galerijoje surengta M. K. Čiurlionio kūrybinių kūrinių paroda 25 mirties metinių proga. (Prie parodos išleistas M. K. Čiurlionio galerijos leidinys Nr.8).

Birželio 6–liepos 15 d. Vytauto Didžiojo muziejuje vyksta Vasaros dailės paroda. Rengėjai: Lietuvos dailininkų sąjunga.

Spalio 20 d. M. K. Čiurlionio galerijos turtas pradėtas gabenti į Vytauto Didžiojo muziejaus rūmus.

Liaudies meno paroda Nordiska Museet Stoholme. 1931
Lietuvių liaudies meno parodos afiša. Stokholmas, 1931

Spalio 22 d. Paskelbtas Vytauto Didžiojo muziejaus įstatymas, kuris reglamentavo dviejų savarankiškų Vytauto Didžiojo kultūros (VDKM) ir Karo muziejų veiklą. Remiantis šiuo įstatymu buvo sudaryta VDKM taryba.

Į VDKM sujungus Čiurlionio galeriją, Valstybės ir Kauno miesto muziejus, Kultūros muziejaus rinkiniai papildė Biržų Tiškevičių vaizduojamojo ir taikomojo meno kolekcija, Plungės grafų Oginskių meno turtais, Šančių lobiu, kunigaikštystės Marijos Magdalenos Zavišaitės-Radvilienės (1861–1945) meno rinkiniu (Iš viso 21 222 vnt.).

1937

Sausio 11 d. remiantis Vytauto Didžiojo muziejaus įstatymu, VDKM perėmė Valstybės archeologijos komisijos funkcijas ir medžiagą, su kuria atkeliavo ir gausus draktaro Antano Račkaus numizmatikos, lituanistikos ir iševijos rinkinys (apie 50 tūkst. vnt. eksponatų).

Vasario 28–kovo 14 d. VDKM surengta Šveicarų knygų paroda. Rengėjai: Šveicarų konsulas Kaune.

Kovo 20–balandžio 4 d. VDKM surengta Lietuvių dailės paroda Rygoje (Rīgas pilsētas mākslas muzejs).

Balandžio 4–25 d. VDKM vyko Estų dailės paroda Kaune.

Balandžio 10–25 d. VDKM surengė Lietuvos dailės parodą Taline Dailės parodų salėje (Kunstihoone).

Gegužės 21–birželio 26 d. VDKM surengta paroda, skirta Napoleono žygiui per Lietuvą paminėti „Napoleonas Lietuvoje. 1812–1937“. Rengėjai: Lietuvių – prancūzų draugija.

Liepos 31 d. paskelbtas VDKM statutas.

1938

Vasario mėn. atidaryta šiuolaikinė Italijos peizažo paroda „Saulėtoji Italija“.

Vasario 23–28 d. vyko A. Varno sukaktuvinė 30 metų paveikslų paroda.

Kovo 26–balandžio 30 d. vyko etnografinė ir foto paroda. Etnografinės dalies rengėjai: VDKM Etnografijos skyrius.

Gegužės 7–29 d. vyko Vengrijos dailės paroda. Įsigyti 4 tapybos darbai.

Birželio 7–17 d. vyko Sovietų fotografijos paroda.

Rengėjai: Lietuvių draugija SSSR tautų kultūrai pažinti.

Lapkričio 4–1939 m. sausio 23 d. surengta IV rudens dailės paroda, skirta Lietuvos nepriklausomybės 20-mečiui paminėti. Rengėjas: Lietuvos dailininkų sąjunga.

Išleista monografija apie Čiurlionį – M. K. Čiurlionis (Leidiny Nr.9, red. P.Galaunė)

1939

Vasario 4–19 d. vyko Panevėžio muziejaus rūmų projektų paroda.

Vasario 4–19 d. vyko Prancūzų moderninės dailės paroda. Rengėjai: Prancūzijos meninio veikimo draugija, Lietuvos dailininkų sąjunga. Po parodos įsigyti 2 tapybos darbai ir puiki piešinių ir grafikos kolekcija, kurioje puikavosi pasaulinio masto vardai: Henri Matisse, Pablo Picasso, Marcel Gromaire, Raoul Dufy.

Balandžio 24–gegužės 7 d. surengta Italų grafikos paroda. Rengėjai: Lietuvių – italų draugija.

Lapkričio 1–10 d. vyko A. Kravčenko medžio raižinių paroda. Rengėjai: SSSR Tautų kultūrai pažinti draugija.

Gruodžio 10 – 1940 m. sausio 1 d. surengta V Rudens dailės paroda. Rengėjai: Lietuvos dailininkų sąjunga.

Į Istorinį skyrių įsigyti 5 vertingi lobiai (iš Užusienio k., Varvalių k., Mesteliškių k., Vieksnių k. ir lobis iš Kauno; iš viso 3 831 vnt.).

1940

Sausio 6–31 d. vyko Pirmoji Lietuvos moterų dailininkų draugijos dailės paroda.

Iš Beržėnų dvaro šeimininkės grafienės Jadvygos Potulickaitės Hutten-Čapskienės nupirkta vertingas meno rinkinys (103 vnt.).

Lietuvių liaudies taikomosios dailės ekspozicija Vytauto Didžiojo kultūros muziejuje. Apie 1938
Lietuvos skyrius pasaulinėje parodoje „Menas ir technika šiuolaikiniame gyvenime“. Paryžius, 1937

Vokietijai ir Sovietų Sąjungai pasidalinus įtakos sferomis ir Lietuvą okupuojant SSSR (birželio 15 d.), Prezidentas A. Smetona su šeima paskutinę akimirką pasitraukė į Vokietiją. Raudonajai armijai nepasipriešinta, Baltijos valstybės okupuotos ir rugpjūčio 3 d. prijungtos prie SSSR. Okupantų valdžia uždarė nekomunistinius laikraščius, uždraudė visas visuomenines, kultūrines, religines organizacijas. Suimti ir išsiųsti į SSRS kalėjimus žymūs politikai, karinių, jaunimo organizacijų veikėjai. Prasidėjo didžiųjų trėmimų metai. Okupantai organizavo rinkimų farsą. Momentaliai pasikeitė ideologiniai orientyrai. Vyko „kultūrinė revoliucija“, pakeista Lietuvos vėliava, himnas, herbas, iš bibliotekų išmestos komunistams neįtikusios knygos, pervadintos miestų gatvės ir aikštės. Sovietų kultūros politika gerokai pakoregavo muziejaus veiklą. Liepą, išleidus Paminklų apsaugos įsakymą pradėti registruoti kultūros paminklai, beveik visi muziejaus darbuotojai buvo įtraukti į meno vertybių surašinėjimo vąjį. Darbuotojams teko rūpintis iš nacionalizuotų įstaigų, paskiau iš dvarų atkeliaujančiais meno kūriniams. Tačiau vertybių surašymas didžiąja dalim padėjo apsaugoti jas nuo buvusių samdinių ir raudonarmiečių vandalizmo.

Rugpjūčio 1 d. švietimo komisaro įsakymu atimtas Vytauto Didžiojo vardas.

Muziejus tapo nacionalizuoto turto saugykla. Čia atsidūrė dailės kūriniai ir taikomosios dailės dirbiniai iš uždarytų įstaigų ir organizacijų: Lietuvos banko, Užsienio reikalų ministerijos, Kauno savivaldybės, Pramonės, prekybos ir amatų rūmų, Lietuvos rašytojų sąjungos, Lietuvių – prancūzų draugijos ir pan.

Rinkiniai gerokai pasipildė. Buvo įsigyta, baronų von der Roppų Pakruojo dvaro rinkiniai, Raguvėlės dvaro vertybės. Neseniai atgauto Vilniaus dailininkų parodoje buvo nupirkti keli amžininkų kūriniai.

1941–1950

1941

Vienas paskutinių gavinių buvo balandžio 3 d. Justo Paleckio (laikinojo Prezidento) nurodymu perduotos Lietuvos Respublikos prezidentūros vertybės – iš viso 291 eksponatas. Iš prezidentūros ordinų kanceliarijos fondo į muziejaus saugyklas perkeltas valstybės apdovanojimų rezervas, šitaip jis buvo apsaugotas nuo sunaikinimo.

Vokietijos ir SSRS karas nuo pirmųjų akimirų (birželio 22 d.) užvirė Lietuvos teritorijoje. 1941 m. birželio 23 d. pradėtas sukilimas Kaune. Deja, sovietų okupaciją pakeitė vokiečių okupacijos metai. Lietuva pateko į Ostlando Reicho komisariatą. Lietuvos žydų tragedija Kauno fortuose, Paneriuose... Susikūrė antivokiškos pagrindinės organizacijos, partizaninės veiklos junginiai, konservuotojas P. Baleniūnas muziejuje slėpė žydus. 1941–1944 vokiečių okupacijos metais muziejus vėl vadinamas Vytauto Didžiojo kultūros muziejumi, tačiau lankytojams uždarytas, veikė tik kelios parodos. Svarbiausias uždavinys – išsaugoti jo turtus.

Finansinė būklė – apverktina: pinigų trūko ne tik muziejaus veiklai, bet ir audeklui, kartonui, kuriais reikėjo užtamsinti muziejaus langus, kad nematytų bombonešiai.

Muziejuje veikė propagandinė Raudonojo teroro paroda. Tik P. Galaunei pagrąšinus ją uždaryti buvo gauta kuro muziejui apšildyti.

Išleistas leidinys – „Vytauto Didžiojo kultūros muziejaus metraštis“ (Red. Povilo Karazijus).

1942

Vokiečiai muziejaus turtu disponavo kaip savo nuosavybe: iš muziejaus išvežta visa depozito teisėmis čia laikyta judaika, buvo pareikalauta kūrinių dovanoms į Ostlando centrą Rygoje, taip pat paveikslų vietinėms vokiečių valdžios įstaigoms papuošti.

Muziejinių parodų nesurengta. Veikė tik M. K. Čiurlionio kūrinių ekspozicija.

Surengta apžvalginė Lietuvos dailininkų sąjungos paroda. Iš parodos įsigyti keli vertingi kūriniai.

1943

Surengta apžvalginė Lietuvos dailininkų sąjungos paroda.

Lapkričio 2 d. atidaryta keliaujanti propagandinė vokiečių grafikos paroda. Iš šios parodos kūrinius įsigyti buvo privaloma.

Gruodžio 4 d. atidaryta Vytauto Kasiulio paroda. Parodoje nupirkti keli autoriaus darbai.

1944

Artėjant frontui karo pabaigoje muziejaus vertybės perkeltos į Lietuvos banko centrinės būstinės Kaune didįjį seifą. Čia buvo saugomi liaudies meno paminklų stiklo fotonegatyvai, M. K. Čiurlionio „Zodiako“ ciklas, Rubenso „Nukryžiuotasis“, dar keli vertingesni tapybos darbai. Vokiečiai traukdamiesi išsivežė seifo raktus ir eksponatai keletui metų liko banko rūsyje.

Gegužės 2 d. atidaryta kooperatyvo „Dailė“ dailiosios keramikos paroda.

Gegužės 4 d. atidaryta Alfonso Krivicko paroda. Po parodos muziejuje likę kūriniai papildė muziejaus rinkinius.

Birželio 13–19 d. veikė Kauno Taikomosios dailės instituto studentų paroda.

Liepos 7 d. atidaryta estų grafiko Eduardo Wiiralto paroda.

Visoms dailės parodoms išleisti plakatai ir katalogai.

Liepos mėn. sovietinė armija vėl veržėsi į Lietuvą. Besitraukdami vokiečiai susprogdino muziejaus kaimynystėje stovėjusią miesto elektrinę ir pramoninko J. Vailokaičio „dangoraižį“. Į be durų ir langų

likusį muziejaus pastatą pradėjo brautis rusų kareiviai, atsitiktiniai praeiviai ir aplinkiniai gyventojai.

Sovietams reokupavus Lietuvą, prasidėjo antroji krašto sovietizacijos banga.

Spalio 11 d. Lietuvos SSR Liaudies komisarų Tarybos nutarimu muziejus pervadintas į Kauno Valstybinį M. K. Čiurlionio vardo muziejų.

Kultūros paminklų apsaugos įstaiga 1941 metais nusavino dalį žymaus kolekcininko, erudito, poligloto, bibliofilo Vlado Daumanto rinkinio. 1944 metais, traukdamasis į Vakarų, V. Daumantas pats dalį savo kolekcijos paliko Vytauto Didžiojo kultūros muziejui apsaugai, paskelbus, kad V. Daumantas dingo be žinios, 1949–1950 m. rinkinys perėjo muziejaus nuosavybėn.

1946

Kauno centrinio banko seifą, kur buvo saugomi vertingiausi Čiurlionio muziejaus eksponatai, užliejo Nemuno potvynio vanduo, nukentėjo M. K. Čiurlionio Zodiako ženklų ciklas, dalis negatyvų.

1947

Į muziejų sugrąžintos dvi nuolatinės ekspozicijos: M. K. Čiurlionio kūrybos ir šiuolaikinio meno.

Specialiai „Mosfilmo“ studijos filmui „Tarybų Lietuva“ įrengta lietuvių liaudies meno ekspozicija, kuri po to nuimta.

Surengtos 2 parodos: SSRS dailininkų kūrinių ir pomirtinė Stepo Žuko paroda.

1948

Suremontuotos kelios muziejaus salės.

Kauno elektrinė prieš sprogdinimą. 4 deš.

Parengtos Lietuvos ir Rusijos sovietinių dailininkų meno, Vakarų Europos meno XVI–XIX a. bei šiuolaikinių Belgijos dailininkų kūrinių ekspozicijos.

Atstatyta nedidelė Latvijos ir Estijos dailininkų kūrinių ekspozicija, kuri tais pačiais metais nuimta.

Surengta „Rudeninė 1947 m. Lietuvos tarybinių dailininkų paroda“.

1949

Pakeista XX a. lietuvių dailės ekspozicija, pašalinant formalistinius kūrinius.

Ji papildyta 22 K. Šklėriaus kūrinių, išimant iš ekspozicijos J. Vienožinskio ir B. Mingėlaitės kūrinius.

Pakeista M. K. Čiurlionio ekspozicija, papildant ją daugiau realistiniais kūriniais.

Surengta K. Šimonio Kauno senųjų architektūrinių vaizdų paroda.

Surengta LSSR sovietinių dailininkų paroda.

Iš muziejaus direktoriaus pareigų atleidus P. Galaunę kaip „politiškai nepatikimą“, jį pakeitė K. Čerbulėnas (1912–1986).

Spalio 15 d. direktoriumi paskirtas B. Sirutis. Vadovavo iki 1951.

1950

Pradėtos sudarinėti sutartys su įstaigom, įmonėm, mokyklom dėl muziejaus lankymo.

Visa Meno skyriaus ekspozicija nuimta, užleidžiant patalpas Taikomosios ir Dekoratyvinės Dailės Instituto darbų parodai. Ši paroda neįvyko, patalpos buvo užleistos Maskvos ir Leningrado Meno Akademijų diplomantų parodai.

Pradėtos rengti kilnojamos parodos.

Surengta I-oji kilnojama paroda Marijampolėje.

Muziejus buvo atidarytas 232 dienas, vidutiniškai per dieną muziejų aplankydavo 86 žiūrovai.

1944 liepą susprogdinta Kauno miesto elektrinė Vieniybės aikštė. 1940

Vlado Daumanto namų interjeras. 1935

Vladas Daumantas savo bibliotekoje. 1935

1951–1960

1951

Šie metai buvo persmelkti Stalinistinės propagandos dvasios. Muziejuje veikė J. V. Stalino biografijos tyrinėjimo ratelis, kurį lankė 8 muziejininkai, 7 muziejaus mokslo darbuotojai baigė vakarinį marksizmo-leninizmo universitetą, buvo išleista 12 sienlaikraščio „Už tarybinį meną“ numerių. Muziejininkai privalėjo ruošti ir skaityti paskaitas politinėmis-propagandinėmis temomis: „Pasaulio tautos kovoje už taiką“, „Didžiosios komunizmo statybos“, „Vatikanas imperializmo tarnyboje“ ir pan.

Direktoriumi tapo dailininkas Petras Stauskas (1919–2003).

Surengtos 2 parodos muziejuje, 11 kilnojamų parodų, daugiausiai kaimo vietovėse, kurias aplankė 5 924 lankytojai.

Muziejaus lankytojų per metus skaičius padidėjo beveik 7 tūkstančiais ir pasiekė 18 157

1952

Įsigytas vertingas J. Rustemo (1762–1835) kortų eskizų ir piešinių rinkinys.

Surengtos 3 jubiliejinės parodos: N. V. Gogolio kūrinių iliustracijų, L. Da Vinči kūrinių reprodukcijų ir K. V. Briulovo paveikslų reprodukcijų. Dėl šių parodų buvo atšauktos muziejaus ruošiamos A. Žmuidzinavičiaus ir Z. Petravičiaus apžvalginės parodos.

Suorganizuota I-oji Kauno apskrities liaudies meno

paroda, ją parengė muziejaus darbuotojai. Parodą aplankė 32 860 žiūrovų.

Iš muziejaus rinkinių surengta XVII–XIX a. interjero ir porceliano paroda.

Kauno apskrityje organizuota 10 kilnojamų parodų, kurias aplankė 11 597 žiūrovų.

Lietuvių meno dekadai Maskvoje iš ekspozicijos 78 kūriniai buvo išvežti į Maskvą.

Muziejus turėjo 227 596 eksponatų.

1953

Kovo 5 d. mirė J. Stalinas. Prasidėjo SSRS atšilimo laikotarpis, paženklintas destalinizacijos procesu, GULAG`o sistemos ardymu. Gerokai laisvesnis tapo kultūrinis gyvenimas.

Sušvelnėjo spaudimas menininkams, komunistų partija ėmė toleruoti ideologiškai neutralią kūrybą, bet kultūrinis gyvenimas ir toliau buvo uoliai kontroliuojamas.

Lietuvių liaudies meno ekspozicija Kauno Valst. M. K. Čiurlionio vardo dailės muziejuje. 1957–1958

Muziejus tapo pavaldus LSSR kultūros ministerijai (iki tol – LSSR Ministrų tarybai).

Surengtos 4 parodos. Tame tarpe S. Žuko kūrinių, Kauno dailininkų paroda. Išleisti 3 parodų katalogai.

Muziejuje apsilankė 28 000 žiūrovų, buvo uždirbta 17 000 rublių.

1954

SSRS Kultūros ministerijos įsakymu perduotas Kinijos, Japonijos, Tibeto meno rinkinys iš Maskvos Valstybinio Rytų kultūros muziejaus (193 vnt.).

Kilnojama paroda apkeliavo 11 miestelių ir kolūkių (parodą aplankė 32 563 žiūrovai).

Dėl atribucijų ir konsultacijų keliauta į Maskvą, Leningradą ir Minską.

Muziejuje apsilankė 38 821 žiūrovas.

1955

Surengta daug reikšmingų parodų: Kinijos liaudies respublikos spalvotų graviūrų ir plakatų paroda, dvi rusų dailės parodos iš Tretjakovo galerijos, latvių ir estų tarybinių dailininkų, rusų tarybinių dailininkų oforto ir graviūrų, Lenkijos LR plakatų paroda.

Vakarų Europos XV–XIX a. dailės paroda iš Ermitažo susilaukė didžiausio susidomėjimo – ją aplankė net 24 475 žiūrovai.

Veikla pelninga: išleista – 322 081, uždirbta – 327 623 rublių.

Muziejuje apsilankė 45 544 žiūrovų (per dieną kartais pabuvodavo net 1 700 lankytojų).

Lietuvos dailės ekspozicija. 1956

Kilnojamoji tarybinių dailininkų paroda (Visasąjunginės parodos dalis). 1958 03 30 – 05 05

1956

Muziejui perduotas Senovės Egipto, Antikos rinkinys iš Ermitažo.

Surengtos 8 parodos. Reikšmingesnės: P. Kalpoko, K. Šklėriaus, Gruzijos vaizduojamojo meno paroda.

Išleistos pirmos muziejnininko P. Tarasenos parengtos edukacinės knygos vaikams „Užburti lobiai“ ir „Didžiųjų Tyrulių paslaptys“.

1957

Muziejuje surengtos tik 4 parodos: M. Katiliūtės grafikos, Litvinenko, Kauno miesto dailininkų ir Respublikinė foto-grafijos paroda.

Muziejaus kilnojamoji paroda apkeliaavo 11 vietovių (ją aplankė 21 465 žiūrovai).

Muziejuje apsilankė 32 973 žiūrovų.

1958

LSSR Kultūros ministerija nupirko P. Rimšos kūrybinį palikimą. 1962 m. perdavė muziejui.

Krizė ištiko pastovias ekspozicijas. Liko tik M. K. Čiur-lionio kūrinių ekspozicija, kitos buvo paaukotos keičiamoms parodoms.

Surengtos jubiliejinės K. Šimonio, J. Šileikos, R. Kalpoko parodos, išleisti katalogai.

Iš kitų šalių atvežtos rumunų dailininko A. Žikidze, Tarybinių dailininkų paroda, Rafaelio reprodukcijų paroda.

Pradedami rengti susitikimai su menininkais parodose, vėliau labai ženkliai padidinę parodų lankomumą.

Užmegzti ryšiai su Lietuvos radiju, prieš metus pradėjusiu transliaciją, su Lietuvos kino studija. Parodose pradeda-mos filmuoti kino kronikos.

1959

Įsigyta senovės Egipto dailės kolekcija iš grafo K. Tiškevičiaus muziejaus Lohoiske.

Rinkinį nusipirko Vilniaus antikvariate kun. Juozapas Stankevičius. Muziejaus Taikomosios dailės ir istorijos

Kauno dailininkų paroda. 1955
XV–XIX a. Vakarų Europos graviūros ir litografijos paroda iš Valstybinio Ermitažo rinkinių. 1956

Muziejaus ekspedicija. Šilalės raj. Vair. A. Mickus, A. Stravinskienė, P. Baranauskas. Apie 1957
Paroda surengta iš ekspedicijoje surinktų eksponatų. 1958

skyriaus vedėja I. Andrulytė-Aleksienė bandė savininką įkalbėti parduoti rinkinį muziejui. Tuomet jis nesutiko, teigdamas, kad dievai neparduodami, tačiau sutiko, kad po jo mirties rinkinys patektų į muziejų. Kolekcininko valią įvykdė kun. Mykolas Tarvydis.

Pareikalauta į Centrinį archyvą perduoti 1941-aisiais gautą Prezidentūros fondą. Tačiau muziejui pavyko apginti vertingesnę, meninę vertę turinčią rinkinio dalį ir į archyvą buvo atiduoti tik sveikinimai

62
7

Kauno Valst. M. K. Čiurlionio vardo dailės muziejus

1954 m. išlaidų sąmatos apskaičiavimas

Strp.1 Atlyginimai etatiniams darbuotojams	185.600 Rb.
Tame sk. apsaugai	16.200 Rb.
Sunkvežimio šoferiui	5.400 Rb.
<u>viso strp.1 .....</u>	<u>191.000 Rb.</u>
Strp.2 Priskaitymai prie darbo atlyginimo- sodraudimas. 191000 po 4.6 %	9.000 Rb.
<u>Strp.3 Raštinės-ūkio išlaidos a) Raštinė</u>	
1. rašomo popierio	kgr. 70 po 5 Rb. .... 350 Rb.
2. nuorašinio popierio	" 80 " 1.5 " .... 120 "
3. sugeriamo popierio	lap. 100 " 0,2 " .... 20 "
4. kalkės mašinei	" 500 " 0,08 " .... 40 "
5. rašomai mašinei kaspinių	št. 20 " 6 " .... 120 "
6. plunksnų rašymui	" 100 " 0,05 " .... 5 "
7. pašelių paprastų	" 40 " 0,20 " .... 8 "
8. pašelių cheminių	" 30 " 0,40 " .... 12 "
9. trintukų	" 10 " 0,10 " .... 1 "
10. plunksnakošių	" 5 " 1 " .... 5 "
11. klizai dextra	kg. 1 " 5 " .... 5 "
12. rašalas	ltr. 2 " 20 " .... 40 "
13. " parkeriui	but. 6 " 2,5 " .... 15 "
14. savarželių	dež. 5 " 2,5 " .... 12 "
15. smeigtukų	" 1 " 5 " .... 5 "
16. byloms viršelių	št. 60 " 1 " .... 60 "
17. plombų salems. plombuti	kg. 5, - 40 " .... 200 "
18. raštinei knygos	št. 10 " 8 " .... 80 "
19. stalo kalendorius	št. 1 " 2 " .... 2 "
20. <u>viso: .....</u>	<u>1100 Rb.</u>
<u>b) Ryšiams</u>	
1. telefono abonento mok.	mėn. 12 po 42 Rb. .. 504 Rb.
2. tarnybiniai užmiestiniai pasikvėlimai	" 12 po 47 " .. 560 "
3. tarnybinės telegramos	vien. 12 po 17 " .. 200 "
4. valdiškos korespondencijos persiuntimas	mėn. 12 po 12 " .. 136 "
<u>viso: .....</u>	<u>1400 Rb.</u>
<u>Strp.4 Kamandiruotės</u>	
1. Direktorius Kaunas-Vilnius išvykų	12 po 150 .. 1800 Rb.
2. Direktorius pavad. " " " "	6 po 150 .. 900 "
3. Vyr. buhalteris " " " "	4 po 80 .. 320 "
4. Vyr. mokslo darbuotojai " " " "	10 po 100 .. 980 "
<u>viso: .....</u>	<u>4000 Rb.</u>

Direktorius *J. Mauskas*

Vyr. buhalteris *[Signature]*

1954. kovo mėn. 29 d.

A. Smetonai, tarptautinės sutartys, kanceliarijos dokumentai, Amerikos lietuvių gyvenimo fotografijos.

Surengtos 8 parodos. Reikšmingesnės – armėnų dailininko A. Kodžojano, Čekoslovakijos šiuolaikinio meno paroda, šiuolaikinio japonų taikomojo meno paroda.

Surengta kilnojama paroda 11 vietovių. Ją aplankė 26 506 lankytojų.

1960

Išgyta poeto, kultūros veikėjo kunigo A. Sabaliausko-Žalios Rūtos kolekcija,

nuo 1949 m. deponuota muziejuje po jo mirties.

Surengta 13 parodų. Reikšmingesnės iš jų: Naujosios Zelandijos tapybos, estų dailininko K. Siuvalo, armėnų dailininko M. M. Abiegeno, Latvijos tarybinių dailininkų akvarelės paroda.

Išleista knyga „Apie muziką ir dailę: laiškai, užrašai ir straipsniai / M.K. Čiurlionis“ (sud. V. Čiurlionytė-Karužienė)

Muziejuje apsilankė 38 453 žiūrovų.

1961–1970

1961

Dailininkas A. Žmuidzinavičius padovanojo Lietuvai namus S. Nėries gatvėje (dabar V. Putvinskio), savo ir surinktus kitų menininkų darbus.

2 750 eksponatų, neatitinkančių muziejaus profilio, perduota Kauno istorijos (dabar Karo) ir Šiaulių etnografiniams muziejams.

Surengtos 4 parodos iš muziejaus rinkinių: Senosios Vakarų Europos tapybos, XX a. I p. belgų tapybos, lietuvių tarybinių dailininkų darbų, Kauno dailininkų darbų paroda, skirta dailininko dienai.

Surengtos jubiliejinės V. Šleivytės, V. Mackevičiaus, J. Vienožinskio, A. Žmuidzinavičiaus, J. Zikaro parodos, išleisti 4 parodų katalogai.

Muziejuje apsilankė 45 920 žiūrovai.

1962

LSSR Ministrų taryba perdavė buv. Įgulos bažnyčios pastatą, jame numatyta įrengti monumentaliosios skulptūros ir vitražo galeriją.

LSSR Kultūros ministerija nupirko ir perdavė unikalios liaudies menininkės E. Daugvilienės kūrinius.

Surengtos 9 parodos. Iš kitų šalių – Turkmėnijos kilimų paroda, Uzbekijos vaizduojamojo meno paroda, Kubos grafikos, Estijos dailininko L. Mikko paroda.

Muziejus dalyvavo Pabaltijo baldų parodoje Taline. Už liaudies baldų ekspoziciją gautas I laipsnio diplomas.

M. K. Čiurlionio memorialinio muziejaus ekspozicija. 1965

Įkurtas Liaudies universiteto Dailės fakultetas.

Muziejų aplankė 50 695 žiūrovų, kilnojamas parodas – 60 052.

1963

Birželio 16 d. Druskininkuose viename iš M. K. Čiurlionio tėvų namų įrengta ekspozicija.

Ta proga pasirodė leidinys „M. K. Čiurlionio memorialinis muziejus Druskininkuose“.

Buvo patvirtinta naujos M. K. Čiurlionio galerijos statyba ir jai paskirta suma – 125 000 rublių.

M. K. Čiurlionio kūrinių ekspozicija. 1965
 Gabenama E. Miezėlaičio skulptūra į būsimą Vitražo ir skulptūros galeriją. 1964
 J. Vienožinskio 75-mečio paroda. 1961

M. K. Čiurlionio memorialinio muziejaus ekspozicija. Apie 1963
 Skulptūros ir vitražo galerija. 1965
 A. Žmuidzinavičius su dailėtyrininke I. Kostkevičiūte „Velnių“ ekspozicijoje

A. Žmuidzinaičiaus memorialinio muziejaus atidarymas 1966 03 22

A. Žmuidzinaičiaus memorialinio muziejaus atidarymas 1966 03 22 Deš. Muziejaus direktorius P. Stauskas, A. Žmuidzinaičiaus memorialinio muziejaus direktorius P. Porutis, A. Žmuidzinaičius, dukra G. Gučienė, kalba dailininkas J. Kuzminskis, ..., anūkė B. Gučaitė ir kiti anūakai.

Surengta 17 parodų. Reikšmingesnės iš jų: Respublikinė portreto paroda, XVII–XX a. rusų graviūros paroda, Žemaitijos liaudies meistrų meno darbų paroda, Gruzijos vaizduojamojo meno paroda.

V. Eidukevičiaus tapybos, V. Manomaičio keramikos, P. Rimšos, J. Zikaro skulptūros parodos.

Muziejuje apsilankė 51 593 žiūrovai.

1964

N. Chruščiovą pakeitė L. Brežnevas. Su jo vardu siejamas beveik dvidešimt metų Sovietų Sąjungos laikotarpis, vadinamas „stagnacijos“. Stagnacija buvo pastebima tiek ekonominiame, tiek socialiniame gyvenime. Išsipūtusiam ir neefektyviam biurokratiniam aparatui vadovavo nusenę partijos lyderiai, tapę šio laikotarpio simboliais ir anekdotų herojais. Komunistų valdžia ypač varžė Lietuvos Katalikų bažnyčios veiklą, kuri demaskavo valdžios antireliginę, antitautinę politiką.

Prasidėjo disidentinis judėjimas, kuriame aktyviai reikėsi kauniečiai.

Įsigyta „Santakos“ kino teatre (buv. Dominikonų bažnyčia) atrasta unikali gotikinė skulptūra „Veliunos madona“.

Muziejuje surengta 17 parodų. Iš muziejaus rinkinių įdomesnės: feodalinės buities interjero (XVII–XVIII a.) ir Renesanso interjero parodos.

Vyko Tarprespublikinė Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Baltarusijos teatro dekoracijų ir kostiumų eskizų paroda.

Muziejuje apsilankė 51 997 žiūrovai.

1965

Liepos 15 d. atidarytas skulptoriaus V. Grybo (1890–1941) memorialinis muziejus Jurbarko (Jurbarko savivaldybei grąžintas 1991).

Liepos 19 d. atidaryta Skulptūros ir vitražo galerija – vienintelis tokio pobūdžio muziejus Sovietų sąjungoje (Bažnyčiai grąžintas 1992).

Spalio 24 d., minint Čiurlionio 90-ąsias metines atidarytas antrasis Čiurlionių šeimos namelis Druskininkuose.

Iš muziejaus rinkinių surengtos Lietuvių tarybinės grafikos, skulptūros ir taikomosios dailės parodos, parengta M. K. Čiurlionio kūrinių išplėstinė ekspozicija, skirta 90-osioms metinėms.

Muziejus lankytojų skaičiumi aplenkė kitus Lietuvos muziejus. Jame apsilankė 204 046 žiūrovų.

1966

LSSR Ministrų tarybos sprendimu perduotas Pažaislio architektūrinis ansamblis.

Kovo 22 dieną vykdant tapytojo prof. A. Žmuidzinavičiaus valią, jo namuose

atidarytas memorialinis muziejus, kuriame įrengtas „Velnių“ (garsiausios dailininko kolekcijos) kambarys, jo kūrybos ekspozicija ir memorialiniai kambariai.

Surengta 16 parodų. Svarbesnės: A. Samuolio, B. Didžiokienės, O. Kalpokienės, „Tarptautinė knyginės ir staliūginės grafikos paroda“, eksponuota Leipcige 1965.

Išleisti 6 parodų katalogai.

Muziejuje apsilankė 208 637 žiūrovų.

1967

Išleistos P. Galaunės „Muziejaininko novelės“, pirmoji Lietuvoje eseistinė knyga muziejaininko ir dailėtyrinio darbo temomis.

Čiurlionių namų sodelyje E. Mieželaitis pasodino nuo L. N. Tolstojaus kapo atvežtą ąžuoliuką.

Muziejuje apsilankė 288 013 žiūrovų.

M. K. Čiurlionio memorialinio muziejaus ekspozicija. 1965

1968

Įsigytas anksti mirusios, tragiško likimo dailininkės M. Katiliūtės kūrybinis palikimas (48 tapybos, 102 grafikos ir 462 piešinių).

Muziejuje surengtos 9 parodos. Senosios tapybos restauruotų kūrinių paroda iš muziejaus rinkinių, Rusijos Federacijos taikomosios-dekoratyvinės dailės, Estų grafikos iš Valstybinio Tartu dailės muziejaus, Prof. Adamsono-Eriko kūrybos paroda (Estija). Išleisti 6 parodų katalogai.

Išleista muziejaininkės I. Andriulytės-Aleksienės knyga „Senajo Egipto dailė“, P. Galaunės sudarytas I-asis didelės serijos albumas „Lietuvių liaudies menas: grafika, tapyba“.

Ruošiantis M. K. Čiurlionio galerijos atidarymui čia lankėsi „Izvestijų“, „Sovietskaja ženščina“, „Komsomolskaja pravda“, „Červony štandar“, „Kauno tiesos“, „Literatūros ir meno“, „Vakarinių naujienų“, „Nemuno“ korespondentai.

Maskvoje APN (Agenstvo pečati „Novosti“) buvo ruošiami diafilmai apie Čiurlionį užsienio šalims. Išleisti 24 su tekstais ir nuotraukomis, darytomis muziejuje.

Muziejuje apsilankė 327 155 žiūrovai.

1969

Gruodžio 30 d. atidaryta Čiurlionio galerija (bendra vertė 489 265 rb). Pradinė suma viršyta beveik 4 kartus. Architektas Feliksas Vitas.

K. Šimonio kūrybos parodos skirtos dailininko 80-mečiui atidarymas. 1967

Jsigyti J. Prapuolenio baldų, J. Šileikos, O. Kalpokienės darbų rinkiniai.

Surengta dailininko D. Omičiolli (Italija), Liepojos dailininkų paroda „Liepoja – mano miestas“, Bulgarijos dailininkų V. Barakovo, N. Petkovo, V. Peševio, A. Stamenovo kūrybinių paroda.

Surengtos jubiliejinės A. Kučo grafikos kūrybinių, P. Stausko akvarelės, A. Savicko, B. Jacevičiūtės tapybos kūrybinių parodos, išleisti 7 parodų katalogai.

Velnių kolekcija ant bangos. Apie ją parengtos laidos Rygos, Kijevo radijuje, rašė Čekoslovakijos, Lenkijos, Vengrijos, Gruzijos, Latvijos, Rusijos laikraščiai.

Muziejuje apsilankė 370 391 žiūrovas

1970

Plačiai visoje Sovietų Sąjungoje minimos didžiojo rusų ideologo V. Lenino 100-osios gimimo metinės. Joms

Kairėje: Pažaislio vienuolyne griauamas vienuolyno forestoriumo priestatas. 1970

Viršuje: Išvežamas Pažaislio vienuolyne stovėjęs apsaugos namelis. 1970

dedikuojama daug muziejuje surengtų parodų: „Lietuvių tarybinės grafikos“, „Lietuvių tarybinės tapybos“, Kauno dailininkų paroda.

Iš muziejaus rinkinių surengtos „XX a. pr. Belgijos tapybos ir grafikos paroda“, P. Rimšos kūrybinių paroda. Išleisti 3 parodų katalogai.

Atidarius M. K. Čiurlionio galeriją, prašoma valdžios leidimo bilieto kainą kelti kainą iki 20 kapeikų, o muziejų Druskininkuose padaryti mokamą.

Muziejuje apsilankė 459 739 žiūrovų.

1971–1980

1971

Surengta 12 parodų. Didžiausio susidomėjimo sulaukė Japonų dailės paroda (ją aplankė 10 950 žiūrovų) ir skulptoriaus N. V. Tomskio paroda (aplankė 12 330).

Pradėti organizuoti fortepijoninės muzikos vakarai M. K. Čiurlionio galerijoje.

Sukurti 2 dokumentiniai filmai: apie skulptorių P. Rimšą ir Čiurlionio seseris – muziejininkę Valeriją ir muzikologę Jadvygą.

Skulptūros ir vitražo galerijoje surengta J. Zikaro kūrinių paroda, skirta dailininko 90-mečiui.

Lankytojų skaičius viršijo pusę milijono.

1972

Įsigytas A. Galdiko 34 raižinių rinkinys, M. Menčinsko skulptūros.

Iš dailininko P. Rimšos nupirktas M. K. Čiurlionio ciklas „Miestas“.

Dailininkų valia muziejui perduoti nuo karo metų saugoti emigravusių į Italiją S. Pacevičienės ir I. Pacevičiūtės kūriniai.

Praplėsta ir atnaujinta M. K. Čiurlionio tapybos kūrinių ekspozicija, darbai įrėminti į specialiai tam baldininko J. Prapuolenio sukurtas kasetes ir rėmus.

Surengta 14 parodų: laikina tapybos, grafikos ir skulptūros ekspozicija „Lietuva SSRS tautų brolijoje“,

skirta SSRS 50-mečiui. Šiai sukakčiai pažymėti skirtos ir Kauno dailininkų bei Kauno akvarelės parodos, išleisti 8 parodų katalogai.

Gerokai prasiplėtė muziejaus darbuotojų kelionių geografija. Susipažinti su parodomis jau buvo vykstama ne tik į kaimynines respublikas, bet lankomasi VDR, Lenkijoje, Jugoslavijoje, Čekoslovakijoje.

Moksleivių žiemos ir pavasario atostogų metu pradėtos rengti „Kaimo moksleivių dienos muziejuje“, organizuojami „Oratorių kursai“ mokyklose, pradėjo veikti „Moksleivių – dailės mylėtojų“ būrelis.

Merkinės pionierių būriui iškilmingai suteiktas Čiurlionio vardas.

Lankytojų – 720 922, pusė iš jų – kilnojamųjų parodų, rengiamų provincijoje žiūrovai.

1973

V. Karužienė iš Paryžiaus parvežė tris P. Gailiaus dovanotus grafikos darbus.

Tapytojo A. Galdiko našlė padovanojo 96 vyro sukurtus tapybos darbus.

1974

Sausį Lietuva atsisveikino su ilgamečiu krašto vadovu LKP CK I sekretoriumi A. Sniečkumi, dariusiu reikšmingą įtaką svarbiausiems LSSR ūkio, kultūros, ideologinio darbo procesams.

Sekretoriumi tapo partinis funkcionierius P. Griškevičius. Kaip ir visoj Sovietų sąjungoj, Lietuvoje įsivyravo „stabilumas“, buvo vengiama bet kokių permainų. Tikrovė nuo propogandos skyrėsi kaip diena ir naktis. Sąstingis apėmė visas gyvenimo sritis.

Muziejų pasiekė garsaus kolekcininko iš Vakarų Berlyno M. Žilinsko (1904–1992) Vakarų Europos meno kolekcijos dalis, kurią jis pradėjo dovanoti Lietuvai 1967 m. Paskutiniai eksponatai atvežti tik 1995 metais, jau po Žilinsko mirties. Visą kolekciją sudaro 1682 kūriniai.

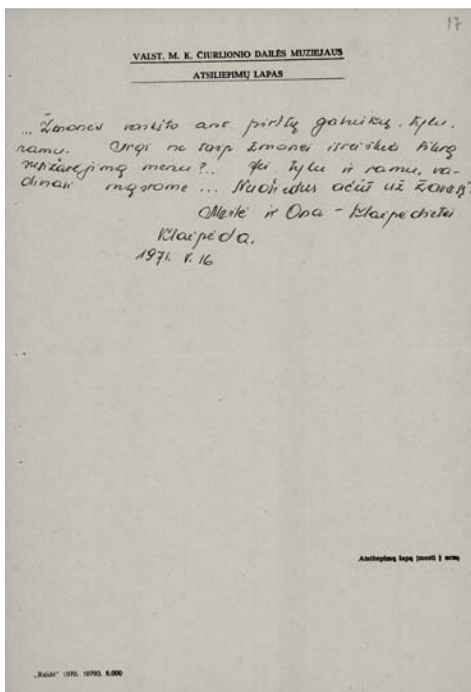
Muziejus surengė net 73 kilnojamąs parodas 38 kaimo vietovėse. Jose apsilankė 500 200 žiūrovų, tačiau pastebėta kad kartais parodos lieka be apsaugos, dingsta eksponatai. Nutarta mažinti jų skaičių ir kai kurių vietovių atsisakyti.

Muziejuje surengtos Estijos SSR dailininkų tapybos iš Tartu muziejaus, VDR grafikos parodos.

Muziejus pristatė Sovietinės lietuvių grafikos parodą VDR, Latvijos, Estijos muziejuose, Sovietinės tapybos ir grafikos – Čekoslovakijoje.

M. K. Čiurlionio galerijos ekspozicija su naujai įrėmintais Čiurlionio kūriniais. Apie 1972
Ekspozicija naujame memorialinio M. K. Čiurlionio muziejaus komplekse pastate. 1975

Viršuje: Kauno paveikslų galerijos atidarymui skirtos Respublikinės jaunųjų
dailininkų parodos atidarymas. 1978
Kairėje: lankytojų atsiliepimas Valst. M. K. Čiurlionio dailės muziejaus
atsiliepimų lape

Lankytojų – 633 311, didžiausias lankytojų skaičius kaip
įprasta „Velnių“ muziejuje.

1975

Plačiai minėtos M. K. Čiurlionio 100-osios gimimo
metinės. Ta proga surengta M. K. Čiurlionio I-oji paroda
už Lietuvos ribų Tretjakovo galerijoje Maskvoje (ekspo-
nuoti 66 kūriniai). Per 2 mėnesius ją aplankė 239 070
žiūrovų. Surengtas koncertas ir minėjimas Maskvos
Didžiąjame teatre. Minėjimai surengti ir Leningrade, Ki-
jeve, Odesoje, Kazanėje, Dniepropetrovske, Krasnojarske,
Omske.

Rugsėjo 22 d. atidarytas trečiasis pastatas Druskininkų
memorialinio muziejaus komplekse. Greta jo pastatytas
skulptoriaus K. Švažo sukurtas Čiurlionio biustas. Mieste
atidengtas V. Vildžiūno paminklas Čiurlioniui.

Surengta 14 parodų: „Vakarų Europos peizažas XVII–
XIX a.“ iš muziejaus rinkinių, Kazachijos dailininkų,
Tarptautinė filatelijos paroda.

Muziejuje apsilankė 648 025 žiūrovų.

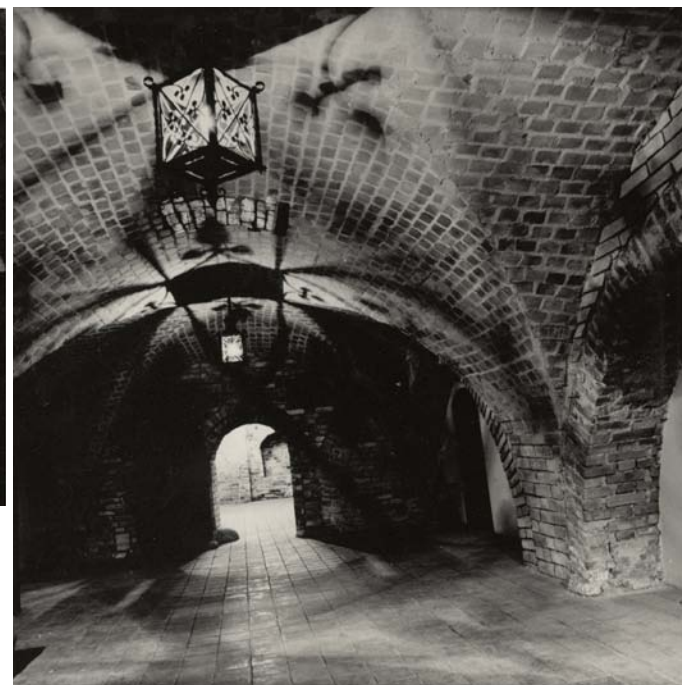
1976

Iš muziejaus rinkinių surengtos: „Tarybinio žmogaus
paveikslas vaizduojamoje dailėje“, „Naujai įsigytų kūrinių
paroda“, B. Didžiokienės tapybos, K. Šklėriaus akvarelės
parodos.

Didžiausio dėmesio susilaukė primityvisto N. Pirosmanio
(Gruzija) paroda.

Minimos A. Žmuidzinavičiaus 100-osios gimimo metinės.
Ta proga surengta jo kūrinių paroda, minėjimai miesto
organizacijose, mokyklose.

Muziejuje apsilankė 602 459 žiūrovų.

Muziejininkė E. Jaudegytė, restauratorė iš Vilniaus ir muziejininkė D. Morkutė, restauruoja rėmus būsimai M. Žilinsko dovanotų kūrinių ekspozicijai. 1978–1979

Keramikos muziejaus atidarymas. 1978 01 18

Keramikos muziejaus rūšiai prieš ekspozicijos atidarymą. 1978

Senųjų graviūrų ir taikomosios dailės ekspozicija Pažaislio vienuolyne svečių namuose. 1980

Direktorius P. Stauskas pristato naujai Pažaislio vienuolyne įrengtą ekspoziciją muziejaus darbuotojams. 1980

M. Žilinsko dovanotų kūrinių ekspozicijos atidarymas. Muziejininkė E. Jaudegytė, M. Žilinsko sesuo A. Kučinskienė su dukra Danute. 1979 01 09

Kunigas R. Mikutavičius savo rinkinių parodoje M. K. Čiurlionio dailės muziejuje. 1979

1977

Iš privataus asmens pradėtas pirkti (baigtas 1980) unikalus Dagestano taikomosios dailės rinkinys (233 vnt.)

Pradėjo veikti „Jaunojo klausytojo lektoriumas“, kuriame paskaitos moksleiviams buvo derinamos su išvykomis į Kauno dailininkų dirbtuves.

Surengta 16 parodų. Didžiausios susidomėjimo sulaukė: XVI–XVIII a. italų tapybos, P. Rubenso kūrybos (visuomenei pageidaujant eksponuota 2 kartus), XX a. pr. belgų tapybos iš Kauno ir Rygos dailės muziejų rinkinių paroda, vėliau eksponuota Taline, Rygoje ir Vilniuje. Išleisti 6 katalogai.

Muziejuje apsilankė 605 752 žiūrovų.

1978

Sausio 18 dieną atidarytas Keramikos muziejus miesto Rotušės rūsiuose.

Birželio 23 d. atidaryta Kauno paveikslų galerija (arch. L. Gedgaudienė, J. Navakas), skirta Kaunui dovanotai M. Žilinsko kolekcijai. Atidarymui buvo surengta Respublikinė jaunųjų dailininkų paroda, skirta VLKJS 60-mečiui. Tuo metu baigiamos rengti planuotos ekspozicijos. Išleistas albumas „Vakarų Europos tapyba Valstybiniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje“ (sud. B. Ziuteliene).

Įsigytas liaudies drožėjo L. Šepkos skulptūrų rinkinys, aktyviai perkami jaunųjų dailininkų darbai iš parodų.

Muziejuje apsilankė 877 476 žiūrovų.

1979

Sausio 9 dieną atidarytos M. Žilinsko dovanotos kolekcijos, muziejaus Senosios Vakarų Europos tapybos ir Tarybinių tautų dailės ekspozicijos Kauno paveikslų galerijoje.

SSRS kultūros dienų proga atidaryta Čiurlionio paroda Šarlotenburgo pilyje Vakarų Berlyne. Rengėjas Berlyno meno festivalis (Berliner

Festspiele GmbH). Eksponuoti 36 kūriniai. Parodoje – 13 000 lankytojų.

Didžiausio susidomėjimo susilaukė kunigo kolekcininko R. Mikutavičiaus (1935–1998) rinkinių paroda. Tai buvo viena iš I-ųjų privačios kolekcijos paroda. (Dėl politinių priežasčių afišos ir katalogas nebuvo viešai platinami).

Iš muziejaus rinkinių surengta A. Samuolio 80-mečiui paminėti skirta tapybos paroda, Prancūzų XVII–XX a. pr. dailės paroda. Išleisti katalogai.

Kauno paveikslų galerijoje surengta 16, dažniausiai Dailininkų sąjungos inicijuotų parodų.

Muziejaus lankytojų skaičius viršijo milijoną – 1 042 770 žiūrovų.

1980

Po ilgai trukusių ansamblio restauravimo darbų atidaryta Senųjų graviūrų ir taikomosios dailės ekspozicija Pažaislio vienuolyno svečių namuose. Ji iš karto susilaukė 23 000 lankytojų.

Tarpininkaujant LSSR dailės muziejui dovanų buvo gauti emigravusio į JAV dailininko V. K. Jonyno kūriniai.

Po 40 metų pertraukos į Lietuvą atvyko kolekcininkas M. Žilinskas.

Muziejuje lankėsi žymus SSRS komunistų partijos veikėjas M. Gorbačiovas su žmona Raisa (1985 jis tapo SSRS KP CK generaliniu sekretoriumi).

Iš muziejaus rinkinių surengta Vokiečių ir austrų XVII–XX a. dailės paroda, P. Kalpoko jubiliejinė tapybos paroda, skirta 100-osioms gimimo metinėms, Lietuvių tarybinės vaizduojamosios dailės paroda, L. Truikio scenografijos paroda „Formų ir muzikos sintezės pagrindų ieškojimas“.

Išleistas katalogas „Kauno paveikslų galerija: Mykolo Žilinsko kolekcija, dovanota M. K. Čiurlionio dailės muziejui“ (Sud. K.Galaunienė, P. Kimbrys, M.Sakalauskas).

Muziejuje apsilankė 952 400 žiūrovų.

1981–1990

1981

LSSR Kultūros ministerijos sprendimu, siekiant apsaugoti juos nuo sunykimo, muziejui perduoti paminkliniai bažnytinės tekstilės eksponatai iš Kalvių, Rumšiškių, Žaslių, Žiežmarių, Alytaus, Veisiejų bažnyčių.

Surengta Aukštosios dailės mokyklos „Pallas“ (1919–1940) tapybos paroda iš Tartu dailės muziejaus rinkinių. Kauno paveikslų galerijoje – Tartu dailės paroda, skirta susigiminiavusio miesto kultūros dienoms Kaune, Tartu dailės muziejuje – paroda „Lietuvos tapyba 1900–1940“ iš muziejaus rinkinių.

Kauno paveikslų galerijoje tarp gausių personalinių (L. Drazdauskaitės, A. Lukšto, V. Gečo) parodų, labiausiai lankomos buvo Kauno jaunųjų tapytojų, Respublikinė jaunųjų dailininkų, Respublikinė scenografijos darbų, butaforijos, kostiumų ir dekoracijų fragmentų parodos. Jas aplankė 123 036 žiūrovai.

Skulptorių P. Rimšos ir J. Zikaro 100-osioms gimimo metinėms paminėti surengtos parodos Skulptūros ir vitražo galerijoje, išleistas J. Zikaro katalogas.

Muziejuje apsilankė 985 265 žiūrovų.

1982

Įsigytas A. Varno fotonegatyvų (1815 vnt.) rinkinys.

Pažaislyje ekspozicija papildyta iš Ermitažo gautomis graviūromis.

Dalį centrinio pastato ekspozicinių salių teko paversti saugyklomis – gausėjantys eksponatai nebetilpo turimose patalpose.

Surengtos parodos iš muziejaus rinkinių „Senoji Lietuvos dailė“, „Senoji rusų dailė“, „Vaizduojamosios dailės paroda, skirta SSRS 60-mečiui“.

Kauno paveikslų galerijoje tarp 18 parodų išsiskyrė Latvijos dailininko Ilmaro Blumbergo grafikos ir scenografijos bei žymaus Dominikos respublikos tapytojo ir politinio veikėjo Silvano Lora (1931–2003) parodos.

Muziejuje apsilankė 968 480 žiūrovų.

1983

Gegužės 13 d. atidarytas naujas A. Žmuidzinaičiaus muziejaus priestatas, skirtas dailininko kolekcijoms (arch. A. Mažeika). Čia eksponuojami Lietuvos liaudies meistrų sukurti ir iš viso pasaulio sukeliavę velnių, raganų, ritualinių kaukių rinkiniai. Per pusę metų šį muziejų aplankė 379 478 žiūrovai. Dėl ypatingo kolekcijos populiarumo šis muziejus natūraliai vadinamas „velnių muziejumi“.

Architektų grupė (E. Miliūnas, K. Kisielius, S. Juškys) laimėjusi konkursą iš 5 Kauno architektų kolektyvų, pradėjo projektuoti didingą trijų aukštų pastatą, į kurį buvo planuojama perkelti išaugusią M. Žilinsko kolekciją, papildyti ją naujai atsiųstais darbais, eksponuoti senuosius muziejaus Vakarų Europos tapybos ir taikomosios dailės rinkinius.

Centrinuose muziejaus rūmuose surengta paroda „Vakarų Europos XVI a. ornamentinė graviūra“ iš Ermitažo rinkinių.

Didžiausią ažiotažą sukėlė paroda „Senieji Nesvyžiaus ir Gardino portretai“ iš Baltarusijos SSR Dailės muziejaus rinkinių, kuriai pretekstas atsirasti Lietuvoje buvo žymios meno istorikės M. Matuškaitės nesėkmingos pastangos pasiekti, ištyrinėti ir publikuoti monografijoje senuosius LDK portretus. Tuomet muziejininkai, panaudoję savo asmeninius ryšius, suorganizavo šią parodą Kaune. Parodos reikšmę sustiprino ir Baltarusijos muziejininkų paruoštas katalogas su išsamiais Lietuvos istorinių asmenybių pristatymais.

Minsko dailės muziejuje mainais buvo surengta paroda „Belgų XX a. pradžios tapyba“ iš muziejaus rinkinių.

Muziejuje apsilankė 986 690 žiūrovų.

1984

Įkurtas muziejaus filialas restauruotoje Kėdainių rotušėje ir įrengta XVIII–XX a. pradžios tapybos ir taikomosios dailės ekspozicija (Atiduota Kėdainių savivaldybei 1990).

Įsigytas žuvusio skulptoriaus V. Juzikėno kūrybinis palikimas, 1984–1985 nupirktas A. E. Bourdelle`io (Prancūzija) iliustracijų rinkinys, iš parodų gausiai perkami dailininkų darbai. Svariai papildyta XX a. pr. Kauno dailininkų kolekcija: įsigyti A.Varno, P. Kalpoko, A. Samuolio, M. Dobužinskio, A. Žmuidzinavičiaus kūriniai, M. K. Čiurlionio fluoroformas ir jo laiškas A. Varnui.

M. B. Stankūnienė (JAV) dovanojo savo piešinių ir eskizų rinkinį (205 vnt.).

Įvyko 34 parodos. Reikšmingesnės: modernizmo klasikų V. Vizgirdos ir A. Gudaičio tapybos parodos, skirtos jų 80-mečiams, Prancūzų senoji tapyba iš muziejaus rinkinių,

„XVII–XIX a. Vakarų Europos natūrmortas“ iš Rygos užsienio dailės muziejaus, papildyta XVIII–XX a. Vakarų Europos natūrmortais iš muziejaus rinkinių, „XV–XVIII a. Vakarų Europos graviūra“ iš Ermitažo, „Šiuolaikinė lenkų grafika“, „Baltarusių liaudies tekstilė“ iš Minsko dailės muziejaus, Latgalės dailininkų kūrybos paroda ir Latvijos.

Muziejus užėmė pirmąją vietą muziejų socialistiniame lenktyniavime (rodikliai: lankytojų, ekskursijų, parodų, paskaitų, laidų per radiją ir televiziją, parodų katalogų skaičiai ir pan.).

Muziejuje apsilankė 990 300 žiūrovų.

1985

Muziejui perduotas musulmonų mečetės pastatas, kuriame planuota įrengti Vaikų arba Rytų meno muziejų

Respublikinė liaudies meno paroda, skirta pergalės Didžiajame Tėvynės kare 40-mečiui Kauno paveikslų galerijoje. 1984

(grąžintas Kauno musulmonų religinei bendruomenei 1991).

Įvyko 38 parodos. Reikšmingesnės: L. Truikio scenografijos, naujai įsigytų dailės kūrinių paroda, skirta muziejaus atidarymo 60-čiui, „XVII–XVIII a. italų dailininkų tapyba iš TSRS muziejų: naujų atradimų paroda“, „XVIII–XIX a. Baltijos vokiečių tapyba“ iš Rygos užsienio meno muziejaus.

Muziejus surengė Šiuolaikinio lietuvių liaudies meno parodą Liaudies meno muziejuje Riaubičiuose (Baltarusijos SSR), Kauno dailininkų darbų parodą Rygoje (Latvijos SSR Dailės muziejuje).

Lietuvių liaudies meno paroda Kauno paveikslų galerijoje. 1983
M. Kulikauskienė, S. Stakauskas dailininkų muziejinių parodos atidaryme Kauno paveikslų galerijoje. 1984

Konstancijos Petrikaitės-Tulienės jubiliejinės parodos atidarymas Kauno paveikslų galerijoje.
Autorės anūkas perkerpa juostelę. 1986
Šiuolaikinio lietuvių liaudies meno paroda Riaubičių liaudies meno muziejuje (Baltarusija). 1985

Muziejuje lankėsi buvęs Japonijos ministras pirmininkas Jasuhiro Nakasonė, kuriam didelį įspūdį padarė Čiurlionio kūryba. Jis inicijavo jo kūrybos parodą Tokijuje (1992).

Įvyko susitikimas su Ichiro Kato – M. K. Čiurlionio klubo pirmininku Japonijoje.

Muziejuje apsilankė 1 138 045 žiūrovų, beveik pusė iš jų – „Velnų muziejaus“ lankytojai.

1986

Surengta Kauno meno mokyklos įkūrėjo J. Vienožinskio kūrybos paroda, skirta dailininko 100-osioms gimimo metinėms. Iš muziejaus rinkinių – šviestuvų, animalistinės dailės parodos.

Įvyko paroda „Prancūzų XVII a. portretas. Estampai iš Ermitažo rinkinių“, Bialystoko vaivadijos liaudies meno paroda (Lenkija), natūrmorto paroda iš SSRS dailininkų sąjungos rinkinių, Baltarusijos SSR jaunųjų dailininkų vaizduojamosios dailės paroda, Estijos SSR Tartu dailės muziejaus vaizduojamosios dailės paroda.

Muziejuje apsilankė 1 239 607 žiūrovų.

1987

Įrengta fondatorių salė Pažaislio vienuolyne.

Surengta 31 paroda. Reikšmingesnės: A. Martinaičio tapybos paroda, jubiliejinė K. Šimonio 100-mečio paroda, Respublikinė plakato paroda, Respublikinė knygines iliustracijos paroda.

Muziejuje apsilankė rekordinis skaičius – 1 280 580 žiūrovų.

1988

1988-ieji žymi svarbią ribą kovoje už nepriklausomybę. Susikūrė Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis. Susigrąžinti tarpukario respublikos simboliai, „Baltijos kelias“ įrodė trijų tautų ryžtingumą siekti nepriklausomybės.

Netikėtai atleidus ilgametį muziejaus vadovą P. Stauską, kovo 15 d. muziejaus direktoriumi paskirtas dailėtyrininkas Malvydas Sakalauskas (vadovavo iki 1992 rugsėjo 17 d.).

Įsigyta Auguste'o Rodin'o (1840–1917) skulptūra „Amžinasis pavasaris“.

Kauno paveikslų galerijoje surengtos 27 parodos. Didžiausio visos Lietuvos ir SSRS žiūrovų susidomėjimo sulaukė paroda „Lietuvos žydų dailė (XIII–XX a.)“.

Išleista monografija apie P. Galaunę (aut. Z. Žemaitytė).

Muziejuje apsilankė milijonas žiūrovų.

1989

Birželio 30 d. atidaryta nauja dailės galerija, kuriai iškilmingai suteiktas M. Žilinsko vardas. Nuo atidarymo iki metų pabaigos galerijoje apsilankė 116 403 žiūrovai.

Miesto valdžios prašyta leidimo atstatyti kryžius ant Skulptūros ir Vitražo galerijos, kurie buvo nuimti įgulos (Mykolo Arkangelo) bažnyčią perdavus muziejui.

Ant muziejaus varpinės bokšto iškelta trispalvė vėliava.

Statomas V. K. Jonyno galerijos pastatas Druskininkuose.

Dovanų gauti P. Domšaičio ir A. Vesčiūno kūriniai.

Muziejus rengia parodas, skirtas tarpukario istorijai pristatyti: „Pinigai Lietuvoje (1915 – 1941)“, „Sporto trofėjai“,

Estijos vaizduojamosios dailės parodos iš Tartu dailės muziejaus rinkinių Kauno paveikslų galerijoje atidarymas. Petras Stauskas ir Tartu muziejaus direktore Eha Ratnik. 1987
Pirmos laisvai švenčiamos Šv. Kalėdos M. Žilinsko dailės galerijoje. 1989

Muziejininkai stato savo kryžių Kryžių kalne. 1989
Dešinėje: fundatorių ekspozicija Pažaislio vienuolyne. 1987

„Mūsų vėliavos“ (1998 ši paroda eksponuota Norvegijoje). Surengta lietuvių išeivių dailininkų paroda, tremtinių kūrybos paroda – manifestacija.

W. Lehbrucko muziejuje surengta paroda „Čiurlionis ir lietuvių tapyba: 1900–1940“. Duisburgas, Vokietija.

Išleistas leidinys „Verpstės“ (sud. A. Kargaudienė), parodos „Mūsų vėliavos“ bukletas.

Įkurtas meninio lavinimo centras (vad. R. Purvinaitė) ir Vaikų dailės studija (vad. N. Jurkuvienė).

Muziejuje apsilankė 1 152 465 žiūrovų.

1990

Kovo 11 d. Lietuva paskelbė Nepriklausomybės atkūrimą. Centrinė Maskvos valdžia bandė įtakoti įvykius įvairiomis blokadomis, kurios nepadarė didelės įtakos išsilaisvinimo siekiams. Tragiški 1991 m. sausio 13-osios įvykiai parodė Maskvos bejėgiškumą. Lietuva kūrė laisvą, demokratijos

principais paremtą gyvenimą. Per trumpą laiką atkurtos ir naujai sukurtos būtinos valstybinės institucijos, armija, reformuotos įvairios gyvenimo sritys, įvesta valiuta, užmegzti politiniai, ekonominiai ir kultūriniai santykiai su daugeliu pasaulio valstybių. Muziejuje suintensyvėjo ryšiai su užsieniu, pagausėjo parodų ir eksponatų iš įvairių šalių.

Kėdainių dailės ekspozicija perduota Kėdainių savivaldybei. (Nuo 1983 apsilankė 22 249 lankytojai).

M. Žilinsko dailės galerijoje atidaryta XVII–XX a. I p. Vakarų Europos porceliano ir fajanso ekspozicija, kuri papildyta Rytų meno eksponatais ir dabar vadinama Pasaulio taikomosios dailės ekspozicija. Atidaryta Senovės Egipto dailės ekspozicija.

Surengta daugiausiai lankytojų sulaukusi paroda „Lietuvos Respublikos (1918–1940) garbės ženklai“.

Pasikeitė parodų temos. Surengta Trečioji bažnytinio meno paroda iš buvusio bažnytinio meno muziejaus rinkinių, paroda „Metalinių kryžių viršūnės“, „Lietuvių liaudies siuvinėjimai iš Lietuvos muziejų rinkinių: XIX a. simboliai, mitologiniai motyvai“.

1991–2000

1991

Muziejus šventė savo veiklos 70-metį, šia proga surengta naujai įsigytų eksponatų paroda (Čiurlionio dailės muziejuje ir Paveikslų galerijoje). Atgimimo metais reikšminga buvo bene pirmoji numizmatikos specialistų surengta paroda „XIX–XX a. pr. medaliai lietuviška tematika“.

Jurbarko savivaldybei perduotas V. Grybo memorialinis muziejus, Kauno musulmonų religinei bendruomenei grąžintas restauruotas mečetės pastatas.

Muziejų pasiekė nauji vertingi eksponatai – tapytojo A. Galdiko kūrinius per kultūros veikėją B. Kleizaitę-Vasaris dovanavo Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo kongregacija (Putnamas, JAV), dailininkas V. Ignas (JAV), A. Švėgžda padovanojo po kelis savo kūrinius.

Prie M. Žilinsko dailės galerijos pastatyta skulptūra „Žmogus“ (skulptorius P. Mazūras).

1992

Katalikų bažnyčiai grąžinti pastatai: Įgulos bažnyčia, Pažaislio vienuolynas.

M. Žilinsko dailės galerijoje intensyviai pradėtos rengti tarptautinės parodos. Viena pirmųjų – Baltijos šalių architektūros trienalės „Continins dextoninius“ paroda, didelio pasisekimo sulaukusi austrų ir lietuvių dailininkų paroda „Nepripažįstantys sienų“ ir suomių skulptoriaus Eero Hiironen skulptūrų ir piešinių paroda, po kurios skulptorius muziejui padovanojo savo kūrinių „Vandens paviršius“.

Tokijo Sezon Museum of Art muziejuje surengta retrospektyvinė M. K. Čiurlionio paroda „Čiurlionis: Fantasist and Mystic of Fin-de-siècle Lithuania“ – pirmoji tokio dydžio (eksponuoti 165 kūriniai) ir sulaukusi nepaprasto populiarumo Čiurlionio kūrinių kelionė svetur.

Spalio 15 d. muziejaus direktoriumi paskirtas Osvaldas Daugelis (g. 1955)

Muziejuje svečiavosi Švedijos karališkoji pora Karolis Gustavas XV ir karalienė Silvija.

Lietuvių fondas Čikagoje dovanuoja milijoną litų Lietuvos kultūrai, iš jų 300 tūkst. JAV dolerių paskyrė M. K. Čiurlionio palikimo apsaugai.

1993

Druskininkuose duris atvėrė dailininko Vytauto Kazimiero Jonyno (1907–1997) galerija (archit. A. Kančas).

Įsigytas E. Jakutytės grafikos darbų, R. Šulskio skulptūrų ir piešinių rinkinys.

Tarptautinių šiuolaikinio meno parodų geografija po truputį plėtėsi. M. Žilinsko dailės galerijoje pristatyta šiuolaikinė Slovėnijos dailė, šiuolaikinė belgų frankofonų dailė, Wilhelmo G. Niemollerio (Vokietija) kūryba, Vyto Sakalo piešiniai iš Čikagos, šiuolaikinė Gruzijos tapyba, XX a. Latvijos tapyba bei Duisburgo secesijos paroda.

Kauno paveikslų galerijoje surengta paroda, skirta žymaus kolekcininko A. Račkaus 100-osioms gimimo metinėms, iš jo numizmatikos, taikomosios dailės ir grafikos rinkinių.

Organizuota Lietuvos respublikos apdovanojimų paroda Latvijos istorijos muziejuje Rygoje.

1994

Įkurtas scenografo Liudo Truikio (1904–1987) ir operos solistės Marijonos Rakauskaitės (1892–1975) memorialinis muziejus, surengta scenografo 90-mečiui skirta paroda.

Įkurtas „Menapilio kinas“ (vad. D. Kamarauskienė), pradėjęs demonstruoti filmus su komentarais ir paskaitomis apie meną ir kultūrą, apie meno stilius, kryptis ir tendencijas.

1995

Atidaryta Senovės pasaulio ekspozicija, kurioje eksponuojami Egipto ir Antikos eksponatai.

Naujametinis karnavalas M. Žilinsko dailės galerijoje. 1992
Naujai įsigytų kūrinių paroda Kauno paveikslų galerijoje. 1991

Įsigyta Benediktinių lobio dalis – XVI a. sidabrinų lietuviškų ir auksinių Vakarų Europos valstybių monetų radinys, kuriame rastas ypač vertingas Žygimanto Augusto kontrastuotas ispaniškas Karolio V pustaleris.

M. Žilinsko dailės galerijoje surengta Carlo Friedricho Clauso paroda „Minties peizažai“, šeštasis tarptautinis kaulinio porceliano seminaras „Idėja“ bei penkių norvegų dailininkų paroda.

30 Čiurlonio kūrinių pristatyti parodoje „Okultizmas ir avangardas: nuo Muncho iki Mondriano. 1900–1915“ Schirn Kunsthalle, Frankfurte prie Maino.

1996

1996 m. gruodžio 14 d. atidaryti Lietuvos meno ir kultūros puoselėtojų Adelės (1895–1962) ir Pauliaus (1890–1988) Galaunių namai.

Sinebryhoff muziejuje Helsinkyje ir M. Žilinsko dailės galerijoje drauge su Lietuvos dailės muziejumi suorganizuota paroda „Džiaugsmas ir įniršis. Vidurio Europos tapyba nuo baroko iki simbolizmo iš Lietuvos rinkinių“. Išleisti katalogai suomių, anglų ir lietuvių kalbomis.

M. Žilinsko dailės galerijoje surengta Vokiečių reklaminės fotografijos paroda, minimalizmo žvaigždės Hanne Darboven instaliacija, o Kauno paveikslų galerijoje – Evos Marios Kentner paroda „Landschaftlich / Peizažiška“.

Nepaprasto visuomenės dėmesio sulaukė keturi Tibeto vienuoliai iš Gyuto tantrinio giedojimo universiteto (Arunachal Pradesh, Indija) M. Žilinsko dailės galerijoje kūrę Avalokitešvaros mandalą ir tradicines sviesto skulptūras.

Muziejuje lankėsi Čekijos prezidentas Vaclavas Havelas.

1997

Sausio 1 d. Mikalojaus Konstantino Čiurlionio dailės muziejui suteiktas Nacionalinio muziejaus statusas.

Įsigyta didžiausia ir itin vertinga šiuolaikinių Vokietijos menininkų darbų kolekcija (172 vnt.), kurią surinko menininkė E. M. Kentner ir padovanojo muziejui. Ta proga surengta dovanotų kūrinių paroda „Darbai ant popieriaus“ Vupertalyje (Vokietija), vėliau – M. Žilinsko dailės galerijoje.

Padovanotas T. Valiaus grafikos darbų rinkinys.

Vienas svarbiausių metų įvykių, sukėlusių nepaprastą Lietuvos meno mylėtojų susidomėjimą buvo Josepho Beuys'o (1921–1986) mažųjų piešinių paroda iš Moilando pilies muziejaus brolių

Van den Grintenų kolekcijos.

M. Žilinsko dailės galerijoje surengtos parodos: Vance'o Kirklando (JAV) tapybos bei Paulo Ryano (Didžioji Britanija) piešinių ir eskizų paroda „Dailininkas ir jo paslaptys“, Wormo Wintherio (Norvegija) instaliacija „Septyni elniai Kaune“.

M. Žilinsko galerijoje taip pat pristatyta XX a. Švedijos tapybos paroda iš Stokholmo miesto rinkinių, bei surengta pirmoji tarptautinė tekstilės meno bienalė „Tekstilė'97“.

Kauno paveikslų galerijoje surengtos Felixo Droese's (Vokietija) „Piešiniai ir objektai“, bei garsiojo vokiečių neoekspresionisto Sigmaro Polke's (Vokietija) paroda „Neišaiškintos kilmės muzika“.

Pradėta leisti albumų serija apie M. K. Čiurlionį „Paveikslai. Eskizai. Mintys“, pasirodė pirmieji leidiniai lietuvių ir anglų kalbomis.

Surengtos lietuvių liaudies skulptūros ir grafikos paroda Bergene Norvegijoje, bei paroda „Mediniai dievai“ Visbio ir Umea miestuose Švedijoje.

Muziejuje sukurtas pirmasis dokumentinis filmas apie dailininkę B. Didžiokienę „Mažosios dailininkės prisiminimai“ (rež. L. Citvaras).

Austrų ir lietuvių dailininkų parodos „Nepripažįstantys sienų“ atidarymas M. Žilinsko dailės galerijoje. 1992
V. K. Jonynas prie savo vardo galerijos Druskininkuose. Apie 1993

1998

Surengta pirmoji stilių pristatanti paroda „Art Deco Lietuvoje“, išleistas katalogas (sud. G.

Jankevičiūtė), surengta mokslinė konferencija „Modernumas ir identiškumas: dailė 1918–1939“.

Gauta Japonijos vyriausybės kultūros parama (50 000 000 ¥, pagal tų metų kursą beveik 2 mln. litų), kurią sudarė garso ir vaizdo filmavimo, montavimo ir demonstravimo įranga. 1999 instaliuota M. Žilinsko dailės galerijoje.

Kauno paveikslų galerijoje keliomis parodomis pristatyta šiuolaikinė vokiečių dailė: Heinzo Hermanno Jurczeko (Diuseldorfas) tapyba, Rolfo Nickelio „Matavimo ir paslaugų prietaisai“, Paulio Uwes Dreyerio grafika. Bendradarbiaujant su Vengrų kultūros ir mokslo institutu eksponuota didžiulė šiuolaikinio vengrų menininko Istvano Nadlerio paroda.

Norvegijos karaliaus Haroldo ir karalienės Sonjos vizito proga M. Žilinsko galerijoje surengta šiuolaikinės norvegų dailės iš Bergeno paroda.

Bendradarbiaujant su kolegomis iš užsienio, pristatytos svarbios muziejinės kolekcijos: Eduard Wiiralt (1898–1954) grafika iš Tartu dailės muziejaus rinkinių, „Kuršių Nerija Nidos dailininkų paveiksluose“ iš Liuneburgo Rytprūsių muziejaus rinkinių.

Bendradarbiaujant su vokiečių institutu ifa Žilinsko galerijoje eksponuotos parodos: „Otto Dix: Kritiška grafika 1920–1924“ ir „Max Ernst: knygos grafika“.

Prasidėjo intensyvesnis bendradarbiavimas su Tarptautiniu kultūrinių mainų fondu Stiftelsen 3,14 (Bergen, Norvegija). M. Žilinsko galerijoje eksponuotos fondo ruoštos parodos: Dogu Bankovo memorialinė paroda,

parengta Gørano Ohldiecko (Norvegija), Paulo Ryano piešiniai ir tapyba (Didžioji Britanija); Sigrid Szetu pastelės (Norvegija).

Čiurlionio kūrinių pristatymo geografija ėmė plėstis ir surengta didelė paroda „Pasaulis kaip didelė simfonija: Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875–1911)“ Wallraf-Richartz-Museum Kelne.

M. Žilinsko dailės galerijoje ir M. K. Čiurlionio dailės muziejuje vėl svečiavosi Norvegijos karalius Haroldas ir karalienė Sonja.

Norvegijoje Osle ir Bergene surengta paroda „Mūsų vėliavos (1918–1940)“.

1999

Vasario 16 d. atidarytos Lietuvių šiuolaikinės dailės ekspozicija „Lūžio karta ir jos mokytojai: Kauno dailės gyvenimas“, Lietuvių išėivijos dailės ekspozicija ir Jurgio Mačiūno fluxus kabinetas.

Kauno konservavimo-restauravimo institutas perdavė muziejui didžiulį archeologinės Kauno keramikos (XIV–XIX a.) rinkinį.

Pirmą kartą parodoje „...avec Privilege du Roy /...su karaliaus privilegija“ pristatyta įspūdinga muziejaus grafikos kolekcijos dalis: XVII–XIX a. pr. prancūzų grafika, išleistas parodos katalogas (sud. T. Stelmokas).

Surengta II tarptautinė tekstilės meno paroda „Linija“, eksponuota paroda „Trys dimensijos: šiuolaikinė Švedijos tekstilė“, plačiai pristatyta muziejaus bičiulės ir mecenatės E. M. Schoofs-Kentner tapybos paroda „Raudoni paveikslai 1997–1999. Džordžui Vitenbornui atminti“, paroda „Taivano vaizdai tušo tapyboje“ (Taipėjus, Kinijos respublika).

P. Galaunės darbo kambarys naujai įkurtame muziejuje – A. ir P. Galaunių namuose. 1996
L. Truikio ir M. Rakauskaitės memorialiniame muziejuje. 1994

Išleistas lituanistinės numizmatikos albumas „Mažieji Lietuvos istorijos paminklai“ (sud. J. Abdulskytė, S. Sajauskas, R. Verkelienė).

M. Žilinsko galerijoje pradėjo veikti „Galerijos kinas“, savaitgaliais demonstruojantis pasaulio ir Lietuvos kino šedevrus (vad. L. Citvaras).

Čiurlionio kūriniai buvo eksponuojami įvairiose parodose Monrealyje, Barselonoje, Madride.

2000

Muziejus praturtėjo dviem didelėm dovanom: S. A. Rūkštelė (Florida) padovanojo prezidento A. Smetonos šeimos sidabro rinkinį, Japonijos ir Lietuvos grafinio dizaino asociacijos padovanojo japonų XX a. plakatų kolekciją „Pasaulio palikimas“.

Pažymint 125-ąsias M. K. Čiurlionio gimimo metines muziejuje veikė unikali paroda „Vis dar nepažintas Čiurlionis: Čiurlionis ir fotografija“. Joje pirmą kartą buvo pristatytas Čiurlionis kaip fotografas.

M. K. Čiurlionio muziejuje su italų kultūros institutu surengta Carlo Carra (1881–1966) paroda „Nuo avangardo iki mito“.

Bendradarbiaujant su muziejumi Musée Nicéphore Niépce M. Žilinsko galerijoje eksponuota didžiulio žiūrovų dėmesio sulaukusi paroda – Grafo Benedikto Tiškevičiaus (1852–1935) fotografijos „Raudono-

jo dvaro vaiduokliai“ ir John Batho paroda „Esantys nesantys“.

Bendradarbiaujant su Vengrų kultūros ir mokslo centru (Helsinkis) suruoštos Victorio Vasarely (1908–1997) tapybos, grafikos, gobelenų paroda ir šiuolaikinio vengrų fotografo Peterio Kornisso paroda „Inventorius: Transilvanijos vaizdai“.

Novatoriškai buvo pažymėtos M. K. Čiurlionio 125-osios metinės, surengtas tarptautinis šiuolaikinio meno projektas kuriame dalyvavo menininkai iš Lietuvos, Lenkijos, Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos ir Kanados. Parodos vyko M. Žilinsko dailės ir Kauno paveikslų galerijoje. Surengta tarptautinė konferencija. Projekto dalyviai – gerai žinomi jaunosios ir vidurinės kartos atstovai, garsūs ne tik savo šalyse, bet ir tarptautiniu mastu. Rusijos menininkas Olegas Kulikas (Venecijos Bienalės dalyvis), Katarzyna Kozyra (Venecijos Bienalės dalyvė), Taras Polataiko (Kanada / Ukraina) dailininkas, žurnale „Art in America“ pažymėtas kaip vienas iš dešimties įdomiausių Amerikos menininkų, Pawel Althamer – „Documenta“ Kaselyje dalyvis, Artur Klinow (Baltarusija) parodos „After the Wall“ Stokholme dalyvis ir kiti.

Skandalingiausia, gausybės žiūrovų ir prieštarų vertinimų sulaukusi paroda – garsiojo amerikiečių menininko Andres Serrano paroda „Laikas ir blogis / Placing Time and Evil“, surengta metų pabaigoje M. Žilinsko galerijoje.

Čiurlionio kūriniai buvo pristatyti tarptautinėse parodose Barselonoje, Bordo, Nante, Venecijoje.

Paryžiuje Musée d'Orsay surengta retrospektyvinė M. K. Čiurlionio paroda, kurioje eksponuoti 97 jo kūriniai. (2001 m. perkelta į Grenoblio muziejų).

Norvegijos karališkosios poros vizitas M. K. Čiurlionio dailės muziejuje. 1998
M. K. Čiurlionio kūrinių parodos atidarymas Kelne. 1998

Muziejuje lankėsi Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus.

Išleista pirmoji Lietuvoje kompaktinė plokštelė (CD-ROM) apie muziejų „Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus“.

Išleistas lietuvių liaudies meno katalogas „Prieverpstės“ (sud. G. Daunienė).

M. Žilinsko dailės galerijoje atidarytas Šiuolaikinio meno informacijos centras ŠMIC, kurio tikslas – pristatyti visuomenei šiuolaikinį meną ir kaupti duomenų bazę apie Lietuvos ir pasaulio šių dienų menininkus (org. K. Martinkevičienė).

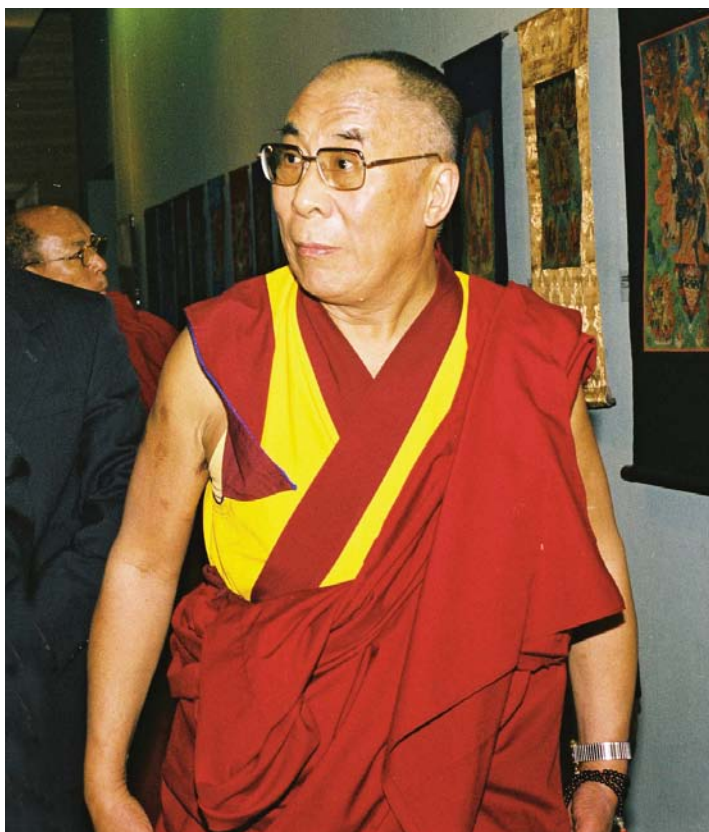
M. K. Čiurlionio kūriniai atkeliavo į Paryžiuje rengiamą parodą. 2000

2001–2010

2001

Muziejus minėjo 80 metų jubiliejų, ta proga lapkričio mėnesį atidarytas skulptoriaus J. Zikaro memorialinis muziejus ir surengta paroda „Kultūrinių mainų ženklai“.

Pradėta M. K. Čiurlionio kūrinių galerijos rekonstrukcija.

Jo Šventenybės Dalai Lamos XIV vizitas muziejuje. 2001

Muziejui per Gøraną Ohldiecką dovanota Dogu Bankovo kūrinių kolekcija.

Drauge su lietuvių vokiečių draugija Überfahr surengta japonų menininko Ay-O bei tarptautinio simpoziumo dalyvių grafikos kūrinių paroda „Ant ribos“. Garsusis japonų menininkas, fluxininkas, J. Mačiūno bendražygis Ay-O įrengė instaliaciją „Juodoji skylė“, skirtą J. Mačiūno atminimui.

Paskelbta tarptautinė pašto meno akcija, skirta J. Mačiūnui, fluxus kabinete surengta paroda „Fluxus pašto menas“.

M. Žilinsko dailės galerijoje surengta didžiulė vokiečių menininko Güntherio Ueckerio paroda „Kankinamas žmogus“ (rengėjas: ifa (Vokietija).

Surengta tradicine tapusi tarptautinė tekstilės meno paroda „Minkštas pasaulis“ M. Žilinsko dailės galerijoje ir Kauno paveikslų galerijoje.

Surengta paroda „Figurazioni Ideali. M. K. Čiurlionis. Alberto Martini. Albert Trachsel“, Museo Villa dei Cedri, Belincona, Šveicarija.

Varšuvos nacionaliniame muziejuje atidaryta paroda „M. K. Čiurlionis. Kūryba. Asmenybė. Aplinka“. Ekspozicija perkelta į Poznanės nacionalinį muziejų.

Birželio 26 d. M. Žilinsko dailės galerijoje lankėsi Tibeto dvasios lyderis Jo Šventenybė Dalai Lama XIV.

2002

Muziejų pasiekė dovana iš Čikagos Čiurlionio galerijos. Padovanota unikali kolekcija (400 kūrinių) – ilgus dešimtmečius kaupti lietuvių išeivijos dailininkų kūriniai. Ta proga vasario 16 d. atidaryta paroda „Čikaga – Kaunas: galerijos sugrįžimas“.

Kultūrinių mainų fondas Stiftelsen 3,14 surengė kelias parodas: anglų tapytojo Marko Thompsono, vengrų konstruktyvistinės dailės parodą iš Vengrijos muziejų rinkinių, Kinijos tapytojo Fengo Zhengjie kūrinių parodą.

Japonų fluxus menininkė Takako Saito Kauno paveikslų galerijoje sukūrė instaliacijas „Manomano Theatre“, „You+Me Shop“, atliko įsimintiną performansą „George, Can You Hear Me?“ (surengta su draugija Überfahrt).

Metus pabaigė Estijos menininko Leonardo Lapino retrospektyvinė (1980–2002) kūrybos paroda „Menas ir Architektonika“, surengta su Tartu dailės muziejumi.

2003

Liepos 1 d. atidaryta rekonstruota M. K. Čiurlionio galerija.

Pirmą kartą Lietuvoje parodoje „Akmenų ir vandenų akimis žvelgianti Kuba“ pristatytas Kubos šiuolaikinis menas.

M. K. Čiurlionio dailės muziejuje, bendradarbiaujant su Pečo (Vengrija) Janus'o Pannonius'o muziejumi ir Vengrų kultūros ir mokslo centru (Talinas) atidaryta „Zsolnay“ fabriko keramikos paroda.

Bendradarbiaujant su Britų Taryba, surengta spalvotosios fotografijos pradininkės Madame Yvonde (1893–1975) fotografijų paroda „Būk originalus arba mirk“.

M. Žilinsko dailės galerijoje surengta IV tarptautinė tekstilės meno paroda „Geroji ir išvirkščioji pusė“.

Devyniolika M. K. Čiurlionio paveikslų eksponuota parodoje „Muzikinės analogijos. Kandinskis ir jo amžininkai“ Thyssen-Bornemisza muziejuje Madride.

Dvylika M. K. Čiurlionio kūrinių eksponuota parodoje „Abstrakcijos pradžia“ Musée d'Orsay muziejuje Paryžiuje.

Paroda „Nematyta ir nepažįstama Dominicėlė Tarabildienė“ surengta fondo Stiftelsen 3,14 galerijoje Bergene (Norvegija).

2004

Niujorke gyvenusi dailininkė Elena Urbaitytė-Urbaitis testamentu muziejui paliko dalį savo gausaus kūrybinio palikimo.

Surengtas prancūzų menininkų projektas „Babyl-on Tour“ („Babelio bokštas“), kuriame dalyvavo dailininkai, aktoriai, rašytojai, muzikantai ir šokėjai iš pietų Prancūzijos.

Kultūrinių mainų partneris „International Service s. r. l.“ (Turinas, Italija) Lietuvos žiūrovams pristatė Ugo Nespolo (Italija) parodą „Dirbtuvė be paslapčių“.

Bendradarbiaujant su fondu Stiftelsen 3,14 M. Žilinsko dailės galerijoje buvo surengta: Paulo Hodgsono (Didžioji Britanija) fotografijų paroda „Vienintelis takas“; Fredo Ivaro Utsi Klemetseno (Norvegija) fotografijų paroda „Speigas“; Pipos Skotnes (PAR) paroda „Dievo avinėlis“.

Čiurlionio dailės muziejuje atidarytos parodos: Prano Gailiaus unikaliųjų knygų grafikos darbų paroda „Iš lietuviškų minčių ir žodžių“, „Lietuvos žydų kultūros paveldas – sinagogos ir antkapiniai paminklai“, Liudo Truikio 100-osioms gimimo metinėms skirta kūrybos paroda „Scenos alchemikas“.

Minint Mykolo Žilinsko 100-ąsias gimimo metines surengta mecenato kolekcijos paroda „Dovana jaunystės miestui: nauji atradimai“.

Keramikos muziejuje surengta paroda „Japonijos tradicinė keramika“, sumušusi visus lankomumo rekordus – policijos apsaugai padedant, per 16 dienų parodą aplankė daugiau nei 2 500 lankytojų (Organizatoriai: Japonijos fondas ir Japonijos ambasada Lietuvoje).

Užsienio dailės muziejuje Rygoje surengta paroda iš M. K. Čiurlionio dailės muziejaus liaudies meno kolekcijos „Tradicinė kryždirbystė Lietuvoje“.

Velnių muziejuje prasidėjo muzikos renginiai – tamsiųjų menų ciklas „Welnuvos“.

Stasio Ušinsko kūrybos parodoje „Valingo grožio konstrukcijos“. 2005 Festivalis „Welnuvos“. Dailininkės A. Petrulienės projektas. 2004

Istorinė LR Prezidentūra. 2005
Belgijos karalienės Paolos vizitas muziejuje. 2006

2005

Kovo mėnesį Prezidento Valdo Adamkaus sprendimu istorinį Kauno prezidentūros pastatą nutarta perduoti M. K. Čiurlionio dailės muziejui. Liepos 5 d. Istorinė LR prezidentūra atvėrė duris visuomenei pakviesdama į parodą „Sugrįžtančios relikvijos“.

Gegužės 28 d. su prof. Algimantu Miškiniu ir Kauno m. savivaldybe pasirašyta trišalė sutartis dėl A. Miškinių kolekcijos, dovanojamos Kauno miestui, eksponavimo Kauno paveikslų galerijoje. Ekspozicija atidaryta 2007.

Didelę piešinių parodą Lietuvos publikai prisistatė fondo Stiftelsen 3,14 pirmininkas, menininkas Gøranas Andreas Ohldeekas „Piešiniai: 1974–2004“.

M. Žilinsko dailės galerijoje surengta paroda „Šventam atradimui“ iš žuvusio kunigo Ričardo Mikutavičiaus kolekcijos.

Svarbiausios metų parodos: „Kylant savais sparnais: XX a. pr. Latvijos menas“ iš Rygos Valstybinio dailės muziejaus rinkinių, Stasio Ušinsko jubiliejinė paroda „Valingo grožio konstrukcijos“.

Surengta V tarptautinė tekstilės meno paroda – Kauno meno bienalė TEXTILE 05.

JAV vyko paroda „Vaizduojamoji muzika 1905–2005“. Parodoje Šiuolaikinio meno muziejuje MOMA Los Andžele eksponuoti trys M. K. Čiurlionio tapybos darbai. Parodą perkėlus į Vašingtoną, Hirshhorno muziejų eksponuoti kiti du M. K. Čiurlionio paveiksai.

Vasario 16 d. Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus direktorius Osvaldas Daugelis apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi.

2006

A. Žmuidziničiaus kūrinių ir rinkinių muziejuje atnaujintas A. Žmuidziničiaus memorialinis butas ir studija, paruošta nauja dailininko XX a. I p. tapybos darbų ekspozicija.

Dailininkė Saulutė Kisarauskienė dovanojo muziejui savo ir vyro Vinco Kisarausko kūrinius.

M. K. Čiurlionio dailės muziejuje pristatyta jubiliejinė Liudviko Strolio kūrybos paroda „Lietuvių keramikos maestro“.

Bendradarbiaujant su Britų taryba, pristatyta britų grafikos pradžia parodose „Kai yra kada. Britų grafikos bumai 1961–1972“ ir „David Hockney: žodžiai ir vaizdai. Keturi spaudų aplankai 1961–1977“.

M. Žilinsko dailės galerijoje eksponuota unikali XIX a. japonų medžio raizinių paroda „Princo Gendži legenda“, surengta bendradarbiaujant su Rygos Užsienio dailės muziejumi ir fondu Stiftelsen 3,14. Šio fondo dėka buvo atidarytos Norvegijos šiuolaikinės tekstilės paroda, Michaelio Rothensteino (1908–1993) apžvalginė grafikos paroda bei pristatytas šiuolaikinio Kubos meno projektas „Širdies plakimas“.

Pirmą kartą ŠMC Vilniuje ir Kauno paveikslų galerijoje surengta Jungtinė Kauno ir Vilniaus menininkų paroda „101,3 KM: konkurencija ir bendradarbiavimas“.

Muziejaus kolekcijos keliavo į Lenkiją: paroda „Jan Buthak – fotografik“, eksponuota Kultūros ir meno galerijoje Vroclave, o paroda „Senoji kryždirbystė Lietuvoje“ Nacionaliniame etnografijos muziejuje Vroclave ir Balstogėje.

Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus direktoriui O. Daugeliui buvo įteiktas garbingas apdovanojimas – Auksinis kryžius už nuopelnus plėtojant Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimą.

Kovo 22 d. muziejuje lankėsi Belgijos karalienė Paola.

Lapkričio 29 d. atidarytas pirmas ir vienintelis Lietuvoje šiuolaikinio meno muziejus, skirtas neregiam „Muziejus neregium“, įrengtas M. Žilinsko dailės galerijos rūsiuose.

2007

Pradėta M. K. Čiurlionio muziejaus pagrindinio pastato rekonstrukcija.

Įsigyta E. Kairiūkštės grafikos kolekcija.

Surengtos žymesnės parodos: „Pasaulis pagal Vytautą Igną“, Roberto Antinio (jaun.) instaliacijų paroda „Antropologiniai urvai. Kelias“, „Žvilgsnis į šiuolaikinį pasaulį: japonų fotografija nuo 70-ųjų iki dabar“ (Rengėjai: Japonijos Fondas, Japonijos ambasada Lietuvoje), paroda iš Pietų Afrikos „Nereikalingų daiktų kalbėjimas“ (Rengėjas: fondas Stiftelsen 3,14).

Tradiciškai vyko VI tarptautinė bienalė TEXTILE' 07.

Istorinėje LR Prezidentūroje Kaune surengta paroda „Pasaulio skautijai – 100“.

Muziejaus eksponatai keliavo į parodas: „Marcė Katiliūtė. Piešiniai“ (Fondo Stiftelsen 3,14 galeri-

Bienalės TEXTILE 07 atidarymas M. Žilinsko dailės galerijoje. 2007
Besiruošiant parodai „Europos meno šedevrai“ Quirinale rūmuose Romoje. 2007

joje Bergene), „Mstislavas Dobužinskis: nuo Lietuvos iki Amerikos“ (Maskvos galerijoje Naši chudožniki), tarptautinę parodą „François-Xavier Fabre'as: retrospektyva“ Fabre'o muziejuje Monpeljė (Prancūzija).

Surengta retrospektyvinė M. K. Čiurlionio kūrybos paroda „Čiurlionis – muzikos dailininkas, dailės kompozitorius“ Danijoje: Gammel Holtegaardmuziejuje Kopenhagoje ir Aalborgo Nordjyllands Kunstmuseum.

M. K. Čiurlionio paveikslai eksponuoti tarptautinėje parodoje „Akių muzika: Kandinskis, Klee ir kitas džiazas“, Čičisterio Pallant House galerijoje Jungtinėje Karalystėje.

M. K. Čiurlionio paveikslų ciklas „Žvaigždžių sonata“ – Allegro ir Andante eksponuotas parodoje „Europos meno šedevrai“ (Quirinale rūmuose, Roma)

Pažymint 132-ąjį M. K. Čiurlionio gimtadienį bendradarbiaujant su UAB „Bonarta“ išleistas DVD – virtuali ekskursija po Čiurlionio galeriją „360° X 360°“.

2008

Pastatyta nauja M. K. Čiurlionio muziejaus biblioteka ir skaitmeninio centras (arch. G. Janulytė-Bernotienė).

Olandijoje įsigytas M. K. Čiurlionio darbas – „Piramidžių“ sonatos dalis „Andante“.

Bendradarbiaujant su Goethe' s institutu eksponuota šiuolaikinės vokiečių fotografijos paroda „Vaizdavimas – įsivaizdavimas“, pristatyta didžiulė paroda „Art Nouveau ir Art Deco Olandijoje. 50 dizaino metų“ parengta iš Drentės muziejaus Assene (Olandija) rinkinių.

Drauge su Rygos užsienio dailės muziejumi surengta paroda – „XX a. pradžios Latvijos plakato menas“.

Kauno paveikslų galerijoje eksponuota Elvyros Kairiūkštytės paroda (1950–2006) „Deginantis gyvenimo artumas“.

LR Istorinė prezidentūra surengė parodą „Baltosios pirštinės: oficialioji ir neoficialioji diplomatija Kaune 1918–1940“.

Iš muziejaus rinkinių Nacionaliniame dailės muziejuje Kijeve surengta paroda „M. K. Čiurlionis ir jo amžininkai“.

2009

Iš M. K. Čiurlionio ir Lietuvos muziejų rinkinių M. Žilinsko dailės galerijoje surengta paroda „Praeities ir dabarties gija. Biržų grafi Tiškevičiai ir jų meninis palikimas“.

Surengta fluxus menininko Ay-O, jo kolegų iš Japonijos, Jono Meko ir kitų Lietuvos menininkų paroda „Rain Meets the Sun“ („Lietus sutinką saulę“) (Organizatorius: draugija Überfahrt). Po parodos Ay-O muziejui padovanojo kelis savo kūrinius.

M. Žilinsko dailės galerijoje surengta Lietuvos Respublikos plakatų, sukurtų 1918 – 1930 m. paroda: „Tai buvo neseniai...“.

Veikė VII tarptautinė šiuolaikinio tekstilės meno paroda – Kauno bienalė TEXTILE 09.

Vienu iš svarbiausių akcentų Nacionalinėje programoje „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ tapo tarptautinė paroda „Spalvų ir garsų dialogai. Mikalojaus Konstantino Čiurlionio ir amžininkų kūryba“. Nacionalinė dailės galerija (Vilnius).

Išleistas vienas prabangiausių muziejaus leidinių – „Nacionalinio M. K. Čiurlionio muziejaus lobynas. Tapyba“ kartu su Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutu.

Nacionaliniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui įteikta Kultūros ministerijos premija už geriausiai parengtus ir vykdytus vaikų ir jaunimo kultūrinės edukacijos projektus.

2010

Su fondu Stiftelsen 3,14 M. Žilinsko dailės galerijoje surengta paroda „Nuo Dalio iki Dolko“ (privatus dailės kolekcininkų Annie's ir Birgerio Mowinckelių tapybos darbų rinkinys).

Drauge su Latvijos nacionaliniu muziejumi M. Žilinsko dailės galerijoje surengta paroda „Kasdieninis kinų gyvenimas ir šventės Čingų dinastijos metu“ (XIX ir XX a. sandūros medžio raižiniai).

Čiurlionio kūrinių kelionės tęsėsi ir buvo surengtos parodos: „M. K. Čiurlionis ir amžininkai“ Estijos meno muziejuje KUMU Taline, „Mikalojus Konstantinas Čiurlionis – ezoterinė kelionė“ Palazzo Realle Milane.

M. K. Čiurlionio kūrinio „Andante“ įsigijimas iš Rusijos diplomato anūko Paulo Poustoschkino Hagoje. 2008 12 11
Naujas muziejaus pastatas – biblioteka ir skaitmeninio centro. 2008

NACIONALINIS
M. K. ČIURLIONIO
DAILĖS MUZIEJUS

1921 – 2010
